

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. OKTÓBER 2.
VIII. évfolyam, 260. szám.

Hétfő

Lemondott Moscicky lengyel köztársasági elnök Ciano olasz külügyminiszter váratlanul Berlinbe utazott — A német fővárosba készül Molotov orosz népbiztos is — A jövő hétre összehívják a német birodalmi gyűlést Párisban megalakult az új lengyel kormány

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas távirati iroda a következőket jelenti: „Lengyel ország párisi nagykövete pénteken tiltakozó jegyzéket adott át a francia kormányoknak. A jegyzékben a legélesebben állást foglal a német birodalmi kormány és a Szovjet Unió között Moszkvában szeptember 29-én létrejött egyezmény ellen. (A tiltakozás tényéről lapunk tegnapi számában már beszámoltunk. A szerk.)

A jegyzék utal arra, hogy a moszkvai egyezmény a lengyel állam szent jogainak soha el nem képzelt megsértését és a lengyel nemzet természetes jogainak eltiprását jelenti, mert egy szerűen rendelkezik a lengyel köztársaság területének a felosztásáról. Tekintettel arra, hogy két támadó állam eljárásáról van szó, a lengyel nagykövet a lengyel kormány nevében a legélesebb és legünnepélyesebb tiltakozását jelenti be ez ellen a minősítetellen eljárás ellen, amely a nemzetközi jogoknak és közérkölcöknek teljes aláértékelését is jelenti. Lengyelország a maga részéről soha sem fogja elismerni ezt az igazságtalan eljárást, soha nem fog megszűnni az igazság érvényesülése érdekében megindított harca. A küzdelmet csak azon a napon hagyja abba, amikor ősi területét megszabadította a megszállás alól és amikor az összes törvények jogait visszaállították.

A lengyel hadsereg hősiességét magatartásáról, az egész lengyel nemzet pedig önfeláldozó hazaszeretetről tett tanúságot Varsó, Lemberg és Vilna városok, Gdynia, Modlin és a többi lengyel városok védelmében és az egész lengyel nemzet egyöntetű akarata által adott kifejezést abban a tekintetben, hogy szilárd elhatározása: szabadon és függetlenül élni.

A szövetségeseivel kötött szerződés alapján és az összes jogtisztelő államok rokonszenvétől kísérve, Lengyelország minden eszközzel tovább folytatja a harcot és rendíthetetlen hittel bízik a jobb jövőben és a végleges győzelemben.

HIVATALOS FRANCIA KÖZLEMÉNY

(PÁRIS.) (HAVAS.) A tegnap délelőtt kiadott hivatalos francia közlemény a következőképpen hangzik: „Az elmúlt éjszaka minden összeütközés nélkül telt el. Az ellenfél csak járőr-tevékenységet folytatott.” A fenti jelentéshez egy félhivatalos közlés a következőket fűzi hozzá: „A francia hadsereg látszólagos tétlensége mögött fontos, eddig még nem ismert tevékenység rejtőzik. A tény az, hogy a francia haderő a háború kitörése óta

egyetlen egyszer sem engedte át a kezdeményezést ellenfelének. Azokat a helységeket, számszerint 50 falut, amelyet eddig megszállott, megerősítette. A németek ezzel szemben nagyon különös tevékenységet folytattak: járőreik itt-ott felbukkannak, de az első puskatűzre azonnal nyomtalanul eltűnnek.”

MOSZKVA SEMLEGES MARAD!

(LONDON.) (Reuter.) Több angol lap kiemeli, hogy Maisky szovjet nagy követ biztosította Halifax lordot afelel, hogy Szovjetország minden körülmények között semlegességet fog tanúsítani Angliával és Franciaországgal, szóval a nyugati hadviselő államokkal szemben. A hírt a Foreign Office részéről hivatalosan nem erősítették meg.

UJJÁSZERVEZIK AZ ANGOL TÁJÉKOZTATÓ MINISZTERIUMOT

(LONDON.) (Rador.) A Reuter jelzése szerint Chamberlain angol miniszterelnök holnap, hétfőn mondja el az alsóházban nagy érdeklődéssel várt beszédét az angol tájékoztató minisztérium ujjászervezésével kapcsolatosan. A miniszterelnök bejelenti, hogy

Roosevelt hajlandó a békeközetítésre

(WASHINGTON.) (Rador.) A Stefani távirati iroda jelenti a következőket: „Politikai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Roosevelt, az Északamerikai Egyesült Államok elnöke hajlandó vállalni a közvetítő szerepét, hogy az európai háborúnak véget vessen, ha mindkét fél közösen felkéri a közvetítésre. Roosevelt elnök a legutóbbi sajtókonferencián kijelentette azt is, hogy az Északamerikai Egyesült Államok semmiféle körülmények között nem fognak részt venni a további háborúban.

A MÓDOSÍTOTT SEMLEGES-SÉGI TÖRVÉNY TÁRGYALÁSA

Ugyancsak Washingtonból közlik, hogy a Pittmann szenátor által javasolt törvénymódosítást a kongresszus a jövőhét folyamán fogja letárgyalni. Amerika közvéleménye nagy érdeklődéssel tekint az esemény elé. Az általános várakozást még fokozza az a körülmény, hogy Johnson szenátor, a Pittmann-féle javaslat legélesebb ellenzője különböző rádióleadásokon akarja bíráltni ellenfele terveit. Hír szerint Johnson szenátoron kívül mások

a sajtó és a kormány egyes minisztériumai között olyan kapcsolatot létesítenek, amely mellett a sajtó tökéletes tájékoztatása biztosított lesz. A cenzurát lényegesen enyhítik és a sajtóminisztérium szervezete és kapcsolata az eddiginél bensőségesebb és szorosabb lesz. A tájékoztató minisztériumnak körülbelül az lesz a szerepe, mint az elmúlt világháború idején működött sajtó irodának.

A NÉMET FŐHADISZÁLLÁS JELENTI:

(BERLIN.) (Rador.) A fővezéri hadi szállás a következő hivatalos jelentést adta ki: „A keleti hadszíntéren Modlin megadása után 269 tiszt és 5000 katona adta meg magát, illetve került hadifogságunkba. Ezek a tisztek és katonaság a város hídfőjét védték. Az átadással egyidejűleg 58 ágyú, 183 gépfegyver és egyéb nagymennyiségű hadianyag került birtokunkba.

A nyugati hadszíntéren csak kisebb tevékenység volt, élénkebb tüzérségi tüzzel. A Kattegatt és Skagerrack környékén a német torpedó-hajók és torpedószukák a legutóbbi két napon 45 hajót tartóztattak fel és ellenőrizték, amelyeknek egy részét elkobozták. Két angol repülőraj, amely összesen 12 repülőgépből állott megkísérelte az Északi tengeren a német partok fölé való emelkedést. Az egyik repülőraj eredménytelenül támadott meg több német torpedórombolót. Az angol repülőgépeket a léghátrítók útjai elűzték. A ledobott bombák nem értek célba. A másik angol repülőrajt a német vadászgépek támadták meg. A hat angol repülőgép közül ötöt lelőttek. Két német vadászrepülőgép kény szerkesztést végzett a tengeren, legénységét azonban a német hadihajók megmentették.

is fognak tartani rádióbeszédet a javaslat ellen.

NÉMET CSAPATÖSSZEVONÁSOK A NYUGATI HADSZÍNTÉREN

(LONDON.) (Rador.) A francia csapatok részéről német területen eddig elfoglalt 50 falu közül hatnak a lélek száma több, mint 6000. A francia és angol repülőgépek felderítő útjukról visszatérve azt jelentették, hogy a németek hatalmas csapatösszpontosítást végeznek Strasburggal szemben Kehl környékén és a Freiburg-Constance-Balet háromszögben.

ANGOL KEZDEMÉNYEZÉSRE JAPÁN HAJLANDÓ MEGEGYEZÉSRE TÁRGYALNI

(TOKIÓ.) (Rador.) A japán külügyminisztérium egyik magasrangú személyisége kijelentette a sajtó munkatársainak, hogy azok a hírek, mintha Anglia és Japán között közelebbi megkezdődne a tárgyalások, nélkülöznek minden alapot. Az angol kormány részéről erre vonatkozólag semmiféle lépés nem történt a japán kormánytól. Kijelentette a japán külügyminisztérium előkelője azt is, hogy amennyiben Anglia részéről a

tárgyalások megkezdésére kezdeményezés történne, úgy Japán a maga részéről hajlandó ezt a kívánságot teljesíteni.

A KISÁLLAMOK KÖTELES-SÉGE

(BELGRÁD.) (Avala.) Dr. Macsek miniszterelnök-helyettes a Slovo munkatársa előtt kijelentette, hogy a kisállamoknak továbbra is csak egy kötelességük lehet: megőrizni semlegességüket minden körülmények között, mert még akkor is bajba kerülhetnek, ha netalán a győztesek oldalára szegődnének.

A NÉMET-OROSZ EGYEZMÉNY A VILÁGSAJTÓ TÜKRÉBEN

(MOSZKVA.) (Tass.) Az orosz sajtó rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít a Berlin és Moszkva között létrejött egyezménynek. A Pravda azt írja, hogy az orosz és a német nép barát sága egyformán érdeke minden békét szerető népnek. Az Izvesztia azt írja, hogy a Szovjet és a Harmadik Birodalom a jövőben saját feladatuknak tekintik azt, hogy Keleten a helyzetet megszilárdítsák. A lengyel területek feletti rendelkezési jogot a jövőben nem is adják ki a kezükből.

(BASEL.) (Havas.) A svájci sajtó a megegyezés azon pontjának tulajdonít különösen nagy jelentőséget, amely kimondja, hogy a szerződő felek vissza utasítják egy harmadik hatalom beavatkozását. A Journal de Geneve hangsúlyozza, hogy

bár nem keltett meglepetést a szovjet csapatok Lengyelországba való behatolása után a szerződés, arra azonban, hogy az európai politikába való beavatkozás ilyen nagymértű lesz, senki nem számított. Ez annál különösebb, mert Oroszország ezt a sikerét úgy érte el, hogy alapjában véve semmi re sem kötelezte magát.

(NEWYORK.) (United Press.) Newyork lapjai a legerélyesebben visszautasítják Berlin és Moszkva békefelhívását. Szerintük csak az igazságtalanság jóvátétele után lehet a kérdésről tárgyalni.

(PÁRIS.) (Havas.) Francia politikai körökben még mindig tartja magát az a vélemény, hogy a szovjet nem adja fel semlegességi álláspontját nyugat felé és csak gazdasági természetű segítséget nyújt Németországnak. A Quay d'Orsay köréi viszont azt hangsúlyozzák, hogy Hitler és Moszkva békefelhívása csak megfélemlítési kísérlet.

(RÓMA.) (Stefani.) A Relazioni Internazionali a következőket írja: „Az orosz-német szerződéssel kapcsolatban nem lehet figyelmen kívül hagyni a Ducenak további kísérleteit a béke megmentése érdekében. Azok a hatalmak, amelyek azt hiszik, hogy a régi alapokon lehet a Keletet újra felépíteni, hatalmasat tévednek. Németország abban a helyzetben van, hogy hadosztályait Nyugatra hozhatia és így minden restaurációs kísérletet megakadályozhat.

Saracioglu moszkvai munkája

(MOSZKVA.) (Tass.) Saracioglu török külügyminiszter tegnap nem foly-

tatott tárgyalásokat az orosz fővárosban, hanem egész napját a török követségben kijelölt szállásán töltötte. Hír szerint a török külügyminiszter az orosz javaslatok kidolgozásán fáradozik és még két napot tölt Moszkvában.

A német sajtó véleménye az új helyzetről

(BERLIN.) (DNB.) A német lapok vezércikkében méltatják a most megkötött orosz-német szerződést. Hangoztatják: a megvont demarkációsális határvonalak kelet felé egyúttal a német törekvések határait is jelentik. Most már Anglián mulik, hogy háború lesz-e vagy béke? Egy hónap alatt ugyanis olyan új helyzet állott elő, amely gyökeresen megváltoztatta az eddigi politikai rendszereket és célkitűzéseket. A német nép feleslegesnek tartja a további háborút. Ha azonban Anglia és Franciaország minden körülmények között ragaszkodik hozzá, akkor Berlin készen áll a folytatásra is. A Völkischer Beobachter a következőket írja: „London és Páris nem kétkedhetnek többé abban, hogy meg lesz Németországnak a módja a háború gyors befejezésére. Ezt meg kell gondolnia Angliának, mert az már bizonyos, hogy nincs Európában egyetlen nemzet sem, amelyet ne érintene súlyosan egy további háború. Londontól függ tehát, hogy 25 év múltán végre béke legyen-e Európa keletén vagy sem? Eppen ezért az egész világ London választára vár.

OLASZ MINISZTERTANÁCS

(RÓMA.) (Rador.) Tegnap délelőtt ült össze Mussolini elnökletével a fasiszta kormány, amely az időszaki belpolitikai kérdésekkel foglalkozott. Az ülésről a késő esti órákig nem adtak ki hivatalos jelentést. Ebből a beavatottak arra következtetnek, hogy a minisztertanács külpolitikai kérdésekkel is foglalkozott.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS

(BERLIN.) (Dunaposta.) A német főparancsnokság jelentése szerint a német léghaderő az elmúlt vasárnapig összesen 17 francia és 2 angol repülőgépet lőtt le. Tekintetbe véve a Helgoland kikötője ellen angol részről végrehajtott sikertelen támadás során lelőtt öt angol repülőgépet is, az eddig elpusztított ellenséges repülőgépek száma 24-re emelkedik. Ezzel szemben a német léghaderő csak vadászipülőgépekben szenvedett el jelentéktelen veszteséget.

EGYELŐRE FINNORSZÁGBA UTAZNAK

(MOSZKVA.) (Tass.) Azok a lengyel diplomáciai személyek, akik még Oroszország területén tartózkodnak, szám szerint 113-an, Moszkvában gyűltek össze azzal a céllal, hogy a rendelkezésükre bocsátandó külön vonaton elhagyják a szovjet területet. A lengyel diplomáciai személyek egyelőre Finnországba utaznak.

AZ ÉSZT ÁLLAMELNÖK RÁDIÓ SZÓZATA

(TALLIN.) (Havas.) Az észti államelnök tegnap rádiószózatot intézett a köztársaság népéhez. Ebben bejelentette az orosz-észti megállapodás pontozatait, nyugalomra hívta fel az ország lakosságát és közölte, hogy semmi ok sincs arra, hogy felüljenek a különböző riasztó híreszteléseknek. Ugyan csak Tallinból közlik, hogy az észti lapok hosszú cikkekben foglalkoznak a Moszkva és Tallin között megkötött szerződéssel és hangsúlyozzák, hogy ennek előfeltétele az, hogy a Szovjet tiszteletben tartsa Észtország határait és ne avatkozzék bele az állam belső ügyeibe. „Erre — mondják a lapok — tekintettel arra a viszonyra, amely Észtország és a Szovjet között fennáll, minden remény meg is van.

A POLITIKAI MENEKÜLTEK HELYZETE

(BRÜSSEL.) Van Zeeland miniszter elnök közlekedett Washingtonba utazik, hogy résztvegyen a politikai menekültek helyzetének tényleges rendezésére vonatkozó amerikai kongresszuson. Erre Roosevelt, az Északamerikai Egyesült Államok elnöke hívta meg, elsősorban a semleges államok kormányfőit.

NEM ROBBANTOTTÁK FEL... (BERLIN.) (Dunaposta.) Angol lapok

azt a hírt közölték, hogy a német csapatok felrobbantották Drohobici petróleummezők furótornyait. Bukaresti angol jelentés viszont arról számol be, hogy a lengyelek felgyújtották az összes galíciai petróleummezőket. Hivatalos helyről ezzel szemben megállapítják, hogy a németek egyetlen petróleum furótornyot sem robbantottak fel.

Argentina hitelezni akar

(PANAMA.) (Dunaposta.) A panamai kongresszuson Argentina köztársasági kikötötte a washingtoni javaslatl ellentétes indítványt tett. Argentina javaslata azt célozza, hogy az amerikai államok hitelben is adhassanak hadviselő feleknek fegyvereket és hadiszereket, míg Washington a hiteladást meg akarja tiltani. Argentina hajlandó azt is megengedni, hogy a hadviselő államok hajói 24 óráig tartózkodhassanak az amerikai kikötőkben, míg Washington felfogása szerint a háborús államok hajói nem köteleknek ki amerikai felségvizeken. Argentina emberséges szempontokra hivatkozik akkor, amikor főleg élelmiszereket és elsődrendű nyersanyagokat kíván hitelbe is szállítani a háborús államoknak, hogy ezzel megkímélje a polgári lakosságot a nélkülözésektől és enyhítsen helyzetükön, míg Washington az élelmiszereknél és a nyersanyagoknál is készpénzfizetéshez ragaszkodik.

A FRANCIA FŐHADISZÁLLÁS JELENTI:

(PÁRIS.) (Dunaposta.) A francia főhadiszállás nagy jelentőséget tulajdonít a francia csapatok eddig elért sikereinek. Utal arra, hogy a francia csapatok eddig ötven, német területen levő falut foglaltak el, köztük számos fontos stratégiai pontot. Megállapítja azt is, hogy a német csapatok ellentámadásai eddig sikertelenek maradtak.

Lemondott a lengyel államfő

(PÁRIS.) (Dunaposta.) A lengyel követség hivatalosan közli: Moscicki Ignác egyetemi tanár, a lengyel köztársaság elnöke 1939 szeptember 30-án lemondott köztársasági elnöki tisztéről. 1935. évi lengyel alkotmánytörvény alapján utódaul Raczkiewicz-et, a szenátus elnökét és a volt lengyel légio megszervezőjét nevezte ki. Ez a kinevezés megjelent a Monitorul Polski Párisban kiadott 214. és 217. számában. Raczkiewicz elnök a párisi lengyel követségben Lukaszewicz lengyel nagykövet, Sikorszky, Bugaczky tábornokok és Koc ezredes előtt letette a hivatali esküt. Nyomban utána kinevezte a lengyel ügyek vezetésére az új kormányt. Slatkovszky miniszterelnököt — miután jelenlegi helyzeténél fogva hivatalát nem töltheti be — lemondottnak jelentette ki és helyébe Sikorszky tábornokot nevezte ki kormányelnökké. Sikorszky átvette a hadügyi tárcát is. Tárcán kívüli miniszter lett Bronzsky Sztanisław, aki egyúttal a helyettes miniszterelnök is. Külügyminiszter lett Zalesky tábornok, pénzügyminiszter Koc ezredes. A kormányt még egy szocialista, egy parasztpárti és egy demokrata párti taggal fogják kibővíteni.

Egyelőre szó sincs békéről

(PÁRIS.) (Rador.) Annak ellenére, hogy német-orosz részről még nem történt semmiféle hivatalos lépés a „békeoffenzíva” megindítására, a francia sajtó máris eleve visszautasít minden ilyen kísérletet, vagy javaslatot. A Petit Parisien azt írja, hogy ezt a békeoffenzívát a német birodalom és a Szovjet Unió már néhány hivatalos nyilatkozatban régen megindította és többször megismételte, de ezek a nyilatkozatok elegendők voltak ahhoz, hogy az angolok és a franciák, valamint a semleges államok is megértsék tulajdonképpen, hogyan kell megítélni a helyzetet. A L'Ordre című lap azt írja, Németországnak fontosabb érdeke, hogy azonnali békét köthessen, mint a Szovjet Uniónak. A La Populaire című lapban Leon Blum azt írja, hogy Franciaország 1 hónapi harc és küzdelem után nem adhatja fel azt az álláspontját, amelyért a háborúba lépett, s annak a véleményének ad kifejezést, hogy ha az új ajánlat alapján megkötött békével Franciaországot elválaszták Angliától, Németország részéről Franciaországnak újabb támadásban lehet része. A Közép- és Kelet-Európában domináló szerephez jutott Németország részéről.

MEXIKÓ SEMLEGESSÉGE

(MEXICO CITY.) (Rador.) A szenátus jóváhagyta a sürgősségi eljárást a semlegességi törvény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban. Eszerint az

fel. A német csapatoknak Drohobichai bevonulásakor csak néhány petróleumtárolt égett, amelyeket a lengyelek gyújtottak fel. Ugyanakkor az ütközetek során lobbantak lángra. Német csapatok teljesen sértetlenül és épen adták át a drohobici petróleum furótornyokat az őket felváltó orosz csapatoknak.

Beismeri viszont azt, hogy az elért sikerek a Saartól keletre fekvő részen alakultak ki.

AZ ANGOL-FRANCIA-TÖRÖK EGYEZMÉNY SZÖVEGE

(ISZTAMBUL.) (Rador.) A Reuters megbízható diplomáciai körökből származó értesülés szerint közli annak a szóbeli kölcsönös segélynyújtási szerződésnek a szövegét, amelyet egyrészt Törökország, másrészt Anglia és Franciaország kötöttek és amelyet véglegesen meg is szövegeztek. Ennek az egyezménynek az aláírására azonnal sor kerül, mielőtt Saracioglu török külügyminiszter, aki még mindig Moszkvában folytatja tárgyalásait, visszatér az orosz fővárosból. Ankarai felelős körökben egyébként rendkívül élénk figyelemmel kísérik a nemzetközi eseményeket és az a véleményük, hogy az a megállapodás, amelyet Saracioglu török külügyminiszter most köt Moszkvában, semmiféle ellentétben nem lesz azokkal a kötelezettségekkel, amelyeket Törökország Angliával és Franciaországgal szemben vállalt a már korábban létrejött egyezményben. Megerősítik azt a hírt is, hogy a török-angol és a török-francia, valamint a török-orosz egyezmény főleg arra irányul, hogy fenntartsák a status quo helyzetet a Balkánon, a Fekete tengeren és a Földközi tengeren is.

vezér és kancellár elrendelte, hogy a Harmadik Birodalom területén hét napig lobogózzanak fel minden középület attól az időponttól kezdve, amikor a német hadsereg bevonul Varsóba.

BOLGÁR CÁFOLAT

(BELGRÁD.) (Avala.) Azok a hírek, amelyek szerint Kioszeivanov bolgár miniszterelnök és külügyminiszter Moszkvába menne, nem felelnek meg a valóságnak.

A HÁBORÚ GYORS BEFEJZÉSE MEGFELEL AZ EMBERSÉGE ÉRDEKEINEK

(BUDAPEST.) (Rador.) A Stefani távirati iroda jelentése szerint a Pester Lloyd, a magyar kormány felhivatalos jellegű német nyelvű szöcskeve azt írja, hogy a moszkvai német-orosz megállapodás világjelentőségű és alkalmas arra, hogy befolyásolja az egész európai politikai helyzetet. A lap utal arra is, hogy a háború gyors befejezése megfelel az emberiség általános érdekeinek. Ezzel való tekintettel a nyugati hatalmaknak figyelembe kell venni a fegyverszüneti ajánlatot, hogy viszonylag nyugodt légkörben tárgyalják le azokat a nagyfotosszerű kérdéseket, amelyek elredezése tekintetében ellentétes nézet áll fenn az európai hatalmak között. A lap megállapítja azt is, hogy a moszkvai egyezmény megvetett az alapját a kelet-európai békének és alkalmas arra is, hogy megnyugtassa a közép-európai és dél-kelet-európai államokat abban a tekintetben, hogy ezek érdekeit és biztonságát nem fenyegeti veszély és békés további fejlődésük biztosnak látszik.

„HÁBORÚ, VAGY BÉKE”

(BERLIN.) (Dunaposta.) A német távirati iroda közli, hogy a tegnap esti lapok főtárgya még mindig a német-orosz szerződés volt. Az Abendblatt megállapítja, hogy Moszkva és Berlin összefogásával olyan hatalmi tényező alakult ki, amelynek sorsdöntő szerepe lesz Európában. Fel lehet tenni a kérdést: háború, vagy béke? Ha ellenfeleink azt akarják, hogy háború legyen, úgy Németország és Oroszország új tanácskozási ülnek össze és módját ejtik annak, hogy védekezzenek a hosszú háború ellen. Ugyanakkor Londonból közli a Reuter iroda, hogy az angol sajtó egyáltalán nem árulja el azt, hogy meglepett lenne a szerződés miatt. Hangsúlyozza, hogy a nyugati hatalmak nem fogják befolyásoltatni magukat még akkor sem, ha Moszkva katonailag is avatkozna bele az ügyekbe, mert Nagybritánia és Franciaország legelső feltétele: Lengyelország teljes területi helyreállítása.

ELESETT VICTOR RATIBOR HERCEG

(BERLIN.) (Dunaposta.) A német távirati iroda közli, hogy Victor Ratibor Corvey herceg, Németország egyik leggazdagabb nagybirtokosa, a német hadsereg hadnagyaként, 23 éves korában a Varsó körül lefolyt ütközetekben elesett.

LENGYEL MENEKÜLTEK UTJA

(KAUNAS.) (Rador.) Niemenből több hajó érkezett a litvániai kikötőkbe, amelyeken 300 lengyel menekült utazott és nagymennyiségű hadianyagot is szállítottak. A menekülteket internálták, a hadianyagot eldobozták.

AMERIKÁBA VISZIK BRAMILIA ARANYÁT

(RIO DE JANEIRO.) (Dunaposta.) A brazil kormány elhatározta, hogy az Angliában letétbe helyezett aranykészletét Amerikába szállíttatja.

NYUGALOM A BALTI ÁLLAMOKBAN

(RIGA.) (Rador.) A Stefani jelentése szerint a Balti-államok nem látnak semmi veszélyt a német-orosz egyezményben magukra nézve, miután Észtország függetlenségét és a többi Balti-államok függetlenségét Németország és a Szovjet Unió elismerték. Következésképpen ezek az államok megőrzik továbbra is szigorú semlegességüket.

ÉLELMISZER VARSÓNAK

(BERLIN.) (Rador.) A DNB jelentése szerint Varsó átadásával kapcsolatban

szükségessé vált, hogy a németek azon nál élelmiszerekkel lássák el az éhező lakosságot és egészségügyi intézkedéseket fogantossanak a járványos betegségek leküzdésére. Tegnap már nagymennyiségű élelmiszert és gyógy szert osztottak ki Varsó sokat szenvedett lakossága között.

AMERIKAI POLITIKAI KÖRÖK VÉLEMÉNYE

(WASHINGTON.) (Rador.) Politikai körökben az a felfogás, hogy a moszkvai egyezményben a Szovjetuniót csak újabb tárgyalás kötelezi Németországgal szemben, abban az esetben, ha a nyugati hatalmak visszautasítják a közös békeajánlatot. Nem tartják valószínűnek, hogy Sztalin lekötötte volna magát Németország érdekében folytatandó további háborúra. Valószínű, hogy Oroszország csak gazdaságilag fogja támogatni Németországot, mert nem is felelhet meg Németország felforrásának, hogy a szovjet csapatok Németország területén vonuljanak fel a nyugati hadszíntérre. Ebből következik az is, hogy Anglia és Franciaország feltételül vissza fogják utasítani a német-országi együttes békeajánlatot.

ELLENTMONDÓ HIREK AZ ANGOL-TÖRÖK ÉS FRANCIA-TÖRÖK EGYEZMÉNYRŐL

(ISTAMBUL.) (Rador.) A Stefani olasz távirati iroda jelentése szerint ankarai hírek úgy tudják, hogy a végleges angol-török és francia-török szerződés szövegét három nyelven elkészítették. Az egyezménynek olyan záradéka van, amely szerint az egész megállapodás hatályát veszti Törökországgal szemben abban az esetben, ha a szovjet háborúba keverednek Angliával vagy Franciaországgal. Más forrásból viszont azt jelentik, hogy Törökország és a Szovjetunió között a mostani moszkvai tárgyalások során olyan egyezmény jön létre, amelynek értelmében a Dardanellákat lezárják a jelenleg hadat viselő államok hajói előtt. Ez az egyezmény egyébként is csak elvi jellegű és korábbi keltezésű, mint az új orosz-német megállapodás s így valószínűleg még azt sem lehet tudni, hogy sor kerül-e egyáltalán és ha igen, mikor az angol-török és a francia-török egyezmény aláírására.

Felhívás a katonai előképzősökhöz

Az 1943-as korosztályhoz tartozó, tehát 1921-ben született, Kolozsváron lakó ifjak 1939. november 5-iki kezdettel kötelesek katonai előképzős szolgálatot teljesíteni.

Ennek megfelelően tartóznak magukat alávetni a következő utasításoknak:

1. 1939. október 2-9 között jelentkeznek a városi alfelügyelőségen (Subinspectoratul Pregătirii Premilitare Municipiului Cluj, Str. Kogălniceanu 4.), a törzslapokba való felírkozás végett. Jelen intézkedés vonatkozik a középiskolai és egyetemi hallgatókra is.

2. A jelentkezett ifjakat orvosi vizsgálatnak vetik alá. Október 10-én az I. kerületben lakók, 11-én a II., 12-én a III., 13-án a IV., 14-én a V., 15-én a VI., 16-án a VII. kerületben lakó ifjak állnak orvosi vizsgálatra.

A középiskolásokat október 21-én, az egyetemi hallgatókat október 22-én állítják orvosi vizsgálatra.

3. Mindazokat az ifjakat, akiket alkalmatlanoknak, vagy betegeknek találunk és halasztásra, vagy felmentésre ajánlanak, orvosi ellenőrző vizsgálatra bocsátják. Az ellenőrző vizsgálatot november 11-én délután 8-12, délután 15-18 órák között tartják meg a középiskolások és egyetemi hallgatók részére, november 12-én a többi katonai előképzős számára.

Megjelenni tartoznak az ellenőrző orvosi felülvizsgálaton az 1940, 1941 és 1942 korosztályokhoz tartozó ifjak is, akik a múltban halasztást kaptak.

Az orvosi vizsgálatot és felülvizsgálatot a felügyelőség helyiségében délután 8-12, délután 15-18 órák között fogják megtartani.

A szülők és munkaadók kötelesek gondoskodni arról, hogy fiaik, illetve alkalmazottaik eleget tegyenek a jelentkezés kötelezettségének.

Mindazokat, akik nem jelentkeznek, a katonai előképzős szolgálatra vonatkozó törvénynek megfelelően fogják megbüntetni. Subinspectoratul P. P. Municipiului Cluj. Maior Alex. Rosianu.

Katasztrófális árvíz a kínai Hunan tartományban

(SANGHAI.) (Rador.) Annak a nagy árvíznek a következtében, amely Hunan tartományban pusztított, ahol a kiáradt Jangcekiang folyam árasztott el nagy területeket, több mint 200 ezer ember maradt hajlék nélkül. A tartomány fővárosát és környékét újabb borzalmas veszély fenyegeti. A lakosság az erdő fáira menekült a romboló ár elől.

Reuter jelenti:

(BRÜSSZEL.) A belga kormány elrendelte, hogy a határvárosokat és községeket éjjelként erősebben világítsák ki, mint rendes körülmények között. Ugyanakkor elrendelte azt is, hogy a határvonalakra hatalmas, fehér vásznakat terítsenek ki, amelyek nagy magasságból is tisztán kivehetők.

(RÓMA.) Róma és Berlin között máától kezdve rendszeres, naponta kétszer induló légi járatok kezdődnek.

(POZSONY.) Csatlos tábornok, a szlovák haderők főparancsnoka szemleutat tett a Kárpátokban.

(TOKIÓ.) A mikádó helyettes külügyi miniszterre Tanit, a volt nankingi japán követet nevezték ki.

(ANKONA.) Ankonában két új olasz hadihajót bocsátottak vízre.

(GRAZ.) Mayerhofen felett hatalmas vihar vonult keresztül. A villámcsapások két parasztházat felgyújtottak.

(ISTAMBUL.) A szmirnai partvidék földrengéskatasztrófájának hivatalos megállapítás szerint 328 halálos áldozata volt.

(SAN-FRANCISCO.) A hóhullám még egyre szedi áldozatait. Az elmúlt héten

Kalifornia területéről 50 hóguta esetet jelentettek.

(OSLO.) Egy norvég gőzös fedélzetén 300 szovjet orosz állampolgár érkezett Norvégia Angliából azzal a céllal, hogy tovább folytassa útját az URSS felé.

(WASHINGTON.) Karl Laemle, az Universal Pictures filmvállalat megalapítója 79 éves korában szívizélhűdés következtében meghalt.

(LONDON.) A kormány rendeletére meg hosszabbították november 17-ig a nyári időszámítást.

(WASHINGTON.) Az amerikai légiflotta 15 bombavető gépe Midway szigetekről a Fülöp-szigetekig repült és ezzel fényes bizonyítást adott harci képességüknek.

(WASHINGTON.) A munkanélküliek száma az utóbbi hónapban 12,089,000-ről 11,712,000-re csökkent.

(ST. GALLEN.) Widnau községben viharos szélben 31 házat égetett porrá. Az anyagi kár igen jelentős.

(BERN.) A lengyel menekültek segélyezésére Pro Polonia név alatt egyesület alakult Freiburg székhellyel.

Nagy tűzvész pusztított Argetoianu miniszterelnök birtokán

Brailából jelentik: Tegnap éjszaka Argetoianu miniszterelnök Breasta községben levő birtokán a malomban nagy tűz pusztított. Az azonnal értesített tűzoltók kiszállottak a helyszínre és nagy erőfeszítésekkel elfojtották a szél által is élesztett lángokat. Megmentették a malom gépeit, valamint a raktárban evő 6 vagon búzát. A helyszínre kiszállott Romulus Dumitru vármegyei

prefektus, Andrei Ionescu, a csendőrlégi parancsnok és Vasiliu tábornok, Craiova város polgármestere. A tűzvész gálat során megállapítást nyert, hogy a tűzvész egy munkás hanyagsága idézte elő. A kár meghaladja a 300.000 lejt. A gondatlan munkást leatróztatták és a tüzeset ügyében tovább folytatják a vizsgálatot.

— Ételjegy-rendszer Németországban. Berlinből jelenti a DNB: A mai napon ép érvénybe az a rendelet, amely intézkedik az ételjegyek bevezetéséről a vendéglőkben és nyilvános mulatóhelyeken. A rendelet szerint a vendéglőkben és nyilvános mulatóhelyeken ételjegyek ellenében szabad csak kiszolgáltatni ételműveket. Átutazók részére azonban továbbra is kiadhatnak ételjegy nélkül ugynevezett egytál-fogást.

— Magyar gazdai Olaszországban. Rómából jelenti a Stefani: Starace fasisztapárti főtitkár tegnap kihallgatáson fogadta azokat a magyar kiszáda ifjakat, akik három hónapja tartózkodnak Olaszországban azzal a céllal, hogy az olasz talajjavítási kísérleteket tanulmányozzák. A magyar kiszádaifjak halás köszönetüket fejezték ki azért a szíves fogadtatásért, amelyben Olaszországban részesültek és kérték a főtitkárt, hogy köszönetüket tolmácsolja a Duce-nak is.

— Ruzzsal irt bucsulevél. Kathleen Mary Holmes 25 éves chesterfieldi angol leány gázzal megölte magát. Holtteste mellett anyjához intézett bucsulevelet találtak, melyet az öngyilkos leány az ajakruzával irt meg.

— Pilsudszky özvegye Londonban. Londonból jelenti a Reuter: Pilsudszky marsall özvegye és két leánya tegnap Litvániából jövet Angliába érkeztek.

— MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT ROMÁNIA HARMADIK RÁDIÓLEADÓJA: A CHISINAUI BASARABIÁ-ÁLLOMÁS. Bukarestből jelenti a Rador: Szeptember 30-ától, szombattól kezdve megkezdte működését Románia harmadik rádióállomása, a Basarabia-állomás Chisinau székhellyel. Ez a leadó naponta délután 12 órától 13 óráig este pedig 21 órától 22 óra 30 percig 212,6 hullámhosszon ad közvetítést és zenei műsor mellett rádióhíreket közvetít román és orosz nyelven.

A légvédelmi tanfolyamoknak magyar nyelven való ismeretelését kérte a Magyar Népközség

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Romániai Magyar Népközség arra kérte a kormányhatóságokat, hogy a polgári lakosság felvilágosítására tervbe vett légvédelmi tanfolyamokat, — magyar lakta helyeken — a lakosság anyanyelvükön is ismételjék meg. Erre azért volna szükség, hogy az ország valamennyi polgára elsajátíthassa a szükséges ismereteket.

Tessedzés

Venus—Juventus 3:0 (1:0)

(BUCURESTI.) Szombaton délután mint egy ötezer főnyi közönség előtt játszották le a Venus—Juventus nemzeti bajnoki mérkőzést Kroner Emil bíráskodása mellett. A mérkőzést izgalmas küzdelem után a Venus nyerte meg 1:0-as félidő után 3:0 arányban. A Juventus az első félidőben jól tartotta magát, szünet után azonban nem tudta feltartóztatni a bajnokságot ostromát. Az utolsó negyedében a Juventus hevesen attackozta a Venus kapuját. A védelem azonban hőiesen ellentállt és megmentette góltól a kapuját. A gólok így estek: I. félidő 40. p. Jordache, II. félidő 2. p. Bodola, 26. p. Jordache.

UJ HÖLGYSZÓ VILÁGCSUCS. Rotterdamból jelentik: Kora Kin, a híres holland hölgyszó tegnap világcusot javított a 100 méteres hátúszásban. Ideje: 1 p. 10.9 mp. A régi csusot ugyancsak Kora Kin tartotta 1 p. 12.9 mp.-el.

Rádió közvetíti a Bécs—Budapest városközi labdarugómérkőzést. Budapestről jelentik: A budapesti rádió vasárnap délután, időszámításunk szerint 4 óra 50 perces kezdettel helyszíni közvetítést ad a Bécs—Budapest városközi labdarugómérkőzésről a bécsi stadionból. Beszélő ezúttal is Pluhár István lesz.

— Köszönettel nyugtazzuk 100 lej adományt Pici-től Boga Anna részére.

— Október elsején új hivatalos órák lépnek életbe a közhivataloknál. Bukarestből jelenti a Rador: Minisztertanács naplóval a folyó évi október elsejétől az 1940. évi május elsejéig a különböző hatóságok hivatalos óráit a következőképpen állapították meg: Hétfőn, valamint a törvényes ünnepnapokat követő napokon délután 3 órától este fél 8 óráig. Kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken reggel 8 órától déli 1 óráig, délutánonként pedig 4—7 óráig. Szombaton délelőttönként reggel fél 8 órától déli fél 1 óráig. Azok a hatóságok és közintézmények azonban amelyeknek hivatalos órái eltérnek ettől az új megállapítástól, továbbra is azt a régi hivatali órákat tartják érvényben, amelyeket a korábbi törvények és rendelkezések állapítottak meg részükre.

— Argetoianu miniszterelnök kinevezte a kabinetfőnökeit. Bukarestből jelenti a Rador: Argetoianu királyi tanácsos miniszterelnök, kabinetfőnökeiként nevezte ki a miniszterelnökségen Lahovary Ioant és Mihail Vaiast. Napidias kabinetfőnökké nevezte ki ezenkívül Serban Goblescut és Serban Popot pedig a legfőbb gazdasági tanácsból szintén a miniszterelnökségre osztotta be szolgálatátételre.

— Tűz egy angol óceánjárón. Londonból jelenti a Rador: A Reuter távirati iroda jelntése szerint a világháború folyamán angol hadizsákmányul esett a Bismarck nevű hatalmas német hajó, amelyet az angolok később Majestic névre kereszteltek el, legutóbb pedig Caledonia neve volt. Ezen a hajón pénteken este óriási tűz ütött ki. A hajótűzet megfeszített munkával csak a késő éjszakai órákban tudták eloltani. Az anyagi kár igen jelentős. Hivatalos megállapítás szerint szó sem lehet arról, mintha a tüzet ellenséges szabotázs idézte volna elő. A súlyosan megrongálódott hajó az 1913. évben Hamburgban épült.

— Új vezértitkárt kapott a belügy-minisztérium. Bukarestből jelentik: Teodor Marinescu a legfőbb közigazgatási bíróság tanácsosát a belügyminisztérium vezértitkárává nevezték ki.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ÁRAINK a vasárnap reggel megjelenő lapunkban szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 4 lej, legkisebb hirdetés 20 lej. Jelíges és cím nélküli hirdetések kezelési díja 10 lej.

VILLANYONDOLÁS külföldi módszerrel és szerekkel. Csak párolva és nem kiszáritva. 14 perc alatt előállítva, a haj fényt és hullámot kap. Nyolc havi garancia. Már csak 150 lejtől. Reg. Ferdinand 30 Hölgyfodrászszalon. (2919)

ADÁS-VÉTEL
FÖZÖKEMENCE 2 sütős 68x88 cm. tűzfűtővel eladó. Cal. Traian 22. (4921)

MAKULATURA, újságsomagoló papírt kapható 10kg-os tételekben a kiadóhivatalban.

ELADÓ használt ablakok. 1x180. Str. Romei 11. (5042)

INGATLAN
500.000 LEJ körüli házat keresek megvételre. Címeket a kiadóba kérek „Viktor” jelíggel. (4942)

BELVÁROSBAN az Opera közvetlen közelében eladó egy szép napos fekvésű parcella. Érdeklődni Str. Amurg 27. Bacania. (4822)

ÁLLÁST KAPHAT
ABSZOLUT intelligens végzett tanítónő keresek két kis leányomhoz délutáni órákra francia és német tudással. Str. Cipariu 1-A., I. emelet. (5062)

KÜLÖNFÉLÉK
KÉT szoba, hallos komfortos villalaks kiadó november elsejére. Str. Gruia 10. (5053)

OKTATÁS
KÖNYVELESI TANFOLYAM Falk Dezsőnél. Calea Regele Ferdinand No. 34. (3436)

KIADÓ LAKÁS
KÉT szoba, konyha és szép raktár. vagy műhelyhelyiség kiadó. Cim a kiadóban. (5015)

BUTOROZOTT uccal parkettes különbe járatu szoba kiadó. Str. Avram Iancu 12. (5064)

KIADÓ olcsón azonnal 2 nagy szoba. konyha, veranda Opera közelében. Értekezni Str. Andrei Muresan 10. Horvát. (5056)

Rádió

HÉTFO, október 3.
Bucuresti. 7: Reggeli műsor. 12: Pontos időjelzés, vizállásjelentés. 12,03: Hangverseny lemezek. 13,30: Dumitrescu zenekar. 14: Hírek. 15,10: Időszerrű anyag. 19: Csevegés. 19,15: Szórakoztató zene. 20,40: Tanase Mária román dalokat énekel. 21,05: Brahms: Hegedű és zongoraszonáta. 21,40: Operaáriák. 22: Hírek. 22,15: Hírek magyar nyelven. 22,30: Hírek. 23: Hírek. 23,15: Vendéglői zene. 23,45: Hírek.

Budapest I. 7,45: Torna, hanglemek, étrend. 11: Hírek. 11,20: Felolvasások. 13,10: Hegedű zongora kísérettel. 13,40: Hírek. 13,55: Ének zongora kísérettel. 14,30: Szalonötös. 15,30: Hírek. 17,15: Diákféltő. 17,45: Hírek. 18,15: Táncclemezek. 18,30: Felolvasás. 19: Zenes filmrészletek. 19,30: Harmonium. 19,50: Felolvasás. 20,15: Hírek. 20,25: Ének. 20,45: Versek. 21,10: Zenekar. 23: Cigányzene. 23,40: Hírek. 24,05: Hanglemek. 1,05: Hírek.

Kipróbálják a légvédelmi szirénákat

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár város polgármesteri hivatalának MONT osztálya 1005-1939. szám alatt hirdetményt bocsátott ki, amelyben Kolozsvár város lakosságának tudomására hozza, hogy szeptember 28. és október 4-ike között próbákat tartanak a légítámadást jelző szirénák és riadójeleket leadó készülékek felülvizsgálására. A sziréna és riadójeleket közvetítő készülékek felülvizsgálása és kipróbálása csak a nappali órákban történik és így a lakosságnak nincsen semmi oka a nyugtalanságra, hanem zavartalanul folytathatja napi tevékenységét.

A vonatkozó hirdetményt dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár polgármestere és dr. V. Sortan, a MONT igazgatója írták alá.

Nem mondják fel a Dermata munkásai a most lejáró kollektív-szerződésüket

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Dermata-gyár munkásainak kollektív-szerződése október 15-én lejár. Az egyezség értelmében a szerződő felek két héttel a lejárat előtt felmondhatják a megállapodást s ha ez nem történne meg, úgy a szerződés érvénye önműködően egy évvel meghosszabbítódik. A kollektív-szerződés irányában tanúsítandó magatartás felől tegnap este rendkívüli

gyűlésen döntöttek a gyár munkásai. A gyűlés egyhangulag a szerződés további érvénye mellett foglalt állást, mivel nem látta szükségét az egyezség felmondásának. A döntésről a munkások megbízottai nyomban értesítették a gyár igazgatóságát, amely szintén a szerződés további érvénybetartása mellett foglalt állást.

Milyen kötelezettségeket ír elő a légvédelmi törvény?

Szigorúan megbüntetik azokat, akik nem vesznek részt a gázvédelmi oktatáson

II.
(BUCURESTI.) Lapunk tegnapi számában ismertettük a Hivatalos Lap március 6-iki számába megjelent és az ország területének aktív és passzív légvédelméről szóló törvény fontos rendelkezéseit. Az alábbiakban folytatjuk a törvény ismertetését, mindenkinél figyelembe ajánlva a rendelkezések pontos betartását, mert azokat, akik kötelezettségüknek e tekintetben nem tesznek eleget, szigorúan megbüntetik. Mindazok a köz- és magánépületek, amelyek fontos uccakereszteződéseknél, köztereken stb. állanak, betonövvel vagy látnadók el, úgy, hogy az száz kilogrammos bombák telitalálata előtt is menedéket nyújtsanak, továbbá a gázakkal szemben is. Az övökhelyek befogadóképessége úgy számítandó, hogy az ingatlan lakóin kívül még a lakók egyharmadával egyenlő számú egyént fogadhasson be.

10. Abban az esetben, ha az ipari üzemek, intézmények, társaságok, egyesületek és ingatlan tulajdonosok nem hajtják végre a megállapított szabályok értelmében a fentebb említett övökhelyek építését, úgy a légügyi és tengervízügyi minisztériumnak joga van arra, hogy az illetékes községi vezetőséggel együtt az illető községére végeztesse el az építkezéseket és berendezéseket. Erre a célra a községi vezetőség letiltásokat eszközölhet az illető évi és a következő évi házbér jóvedelmére a beruházások fedezéséig, a költségnek az ország légvédelmi alapja javára való huszszázalékos emelésével.

11. Az összes minisztériumok, közhatóságok, társaságok, ipari és kereskedelmi üzemek és az egész lakosság köteles a legpontosabban eleget tenni a kihirdetett, vagy a sajtó és rádió útján közzétett, előre bejelentett, vagy váratlanul jövő aktív és passzív légvédelmi rendelkezéseknek.

BÜNTETŐ RENDELKEZÉSEK
12. Az, aki a légvédelem céljait szolgáló tárgyat, vagy berendezést elpusztít — még ha az az ő tulajdona is — közveszély fel-

idézésének vétkéét követi el és 1-től 5 évig terjedő börtönnel és tízezer-től százezer lejig terjedő bírsággal büntethető. Ha a cselekedet valakinek halálát idézte elő, vagy egészségére káros volt, úgy a büntető törvénykönyv 352. szakasza alkalmazandó.

Azt, aki nem hajtja végre, késlelteti, vagy akadályozza a légvédelmi intézkedéseket, hat hónaptól két évig terjedő börtönbüntetéssel és 5-50.000 lej pénzbírsággal büntetik.

Aki hanyagságból, vagy rosszakaratból nem veszi figyelembe a hatóságok által hozott légvédelmi intézkedéseket, akár a passzív légvédelmi gyakorlatoknál, vagy a légvédelmi alakulatokba való besorozásnál, továbbá az, aki indokolatlanul hiányzik az oktató központok előadásairól, vagy a hatóságok által rendezett légvédelmi órákról, ötszáz lejtől kétezer lejig terjedő pénzbüntetéssel, visszaesés esetén egy naptól egy hónapig terjedő elzárással büntetendő.

Akik vétenek a hatóságok által az aktív és passzív légvédelmi gyakorlatokra kiadott intézkedések ellen, kétszáz-tól ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtandók.

Aki a légvédelemmel kapcsolatos tárgyakat vagy anyagokat gyárt engedély nélkül, vagy aki a légvédelem terén jóváhagyás nélkül tevékenykedik, hat hónaptól két évig terjedő börtönbüntetéssel és száz-ezer lejig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó.

Azt, aki a városok légvédelmi szerveinek engedélye nélkül övökhelyeket készít vagy ilyen munkálatokat vezet és olyan berendezéseket létesít, amelyek nem felelnek meg a törvényben előírt feltételeknek, vagy megkísérli a hatóságok megfélemlítését, hat hónaptól két évig terjedő börtönbüntetéssel és 100.000 lejig terjedhető pénz bírsággal büntethető.

Azt, aki idegen ügynököknek elmondja, vagy átadja nekik az aktív vagy passzív légvédelemre vonatkozó terveket és intézkedéseket, a büntetőtörvénykönyv 191. szakaszának megfelelően büntetik, ha román állampolgár és a 194. szakasz értelmében, ha külföldi.

Kolozsváron október 3-án kezdődnek meg a légvédelmi tanfolyam előadásai

A polgármesteri hivatal tájékoztató közleménye a tanfolyam előadásairól

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár város tanácsa közli, hogy a nyilvános légvédelmi tanfolyam október 3-án délelőtt 9 órakor fog megkezdődni a Davila-színházban. Az erre vonatkozó hivatalos közlemény így szól:

Mi, Kolozsvár város polgármestere, mint a légvédelmi bizottság elnöke, tudomására adjuk az összes közintézményeknek, ipari vállalatoknak és intézményeknek, hogy az elméleti és gyakorlati nyilvános légvédelmi tanfolyamok Kolozsváron a Davila-színházban ez évi október 3-án délelőtt 9 órakor kezdődnek meg. Ezen a tanfolyamon az 1939 március 6-iki Monitorul Oficial 55. számában közzét A. A. T. törvény 6. és 11. szakasza értelmében kötelesek mindazok résztvenni, akiket a törvény erre kötelez. Naponként névsorolvasás lesz és csak dr. Vlad Petre városi főorvos, vagy dr. O. Apostol ezredes az elsőszámu légi körzet főorvosa által kiállított orvosi bizonyítvány alapján lehet távolmaradni. Aki a tanfolyamokról indokolatlanul távol marad, azt a fentemlített törvény 63. szakasza alapján büntetik meg. A tanfolya-

mokon rajzokat, fényképeket és oktató anyagokat mutatnak be. A tanfolyam eredményessége érdekében legkésőbb október 1-ig a városi orvosi hivatal, a mentőegylet, az Iris-gyár, a Dermata-gyár, az ipari vállalatok és a városi villamosüzem be kell mutatassák légvédelmi osztagaiknak névsorát. A tanfolyamokra mindenki köteles gázálarcát, két fényképet és 100 gr. alkoholt magával vinni. Az általános légvédelmi gyakorlatot az Iris- és Dermata-gyár területén október 6-án 20 és 22 óra között tartják meg és ezen az összes alakulatoknak részt kell venniük.

A tanfolyam végén a résztvevők a tanfolyam látogatásáról bizonyítványt kapnak, előzőleg azonban a tanfolyamon tanult dolgokról vizsgát kell tenniük.

A tanfolyam elméleti és gyakorlati részéből áll. Az elméleti rész keretében október 3-án délután 15-17 óráig Ionescu repülőparancsnok és dr. O. Apostol ezredes tartanak előadásokat. Ionescu orvosvezet fogja bevezetni a tanfolyamot, dr. O. Apostol ezredes pedig a vegyi fegyvereket, azoknak az emberi szervezetre való hatását és

a gyógyítás módjait ismerteti, 17 órától 18 óráig ugyancsak Apostol orvosvezet ismerteti a vegyifegyverek mérgező hatását. Október negyedikén a harmadik előadáson, Apostol orvosvezet az Yperit mérgező hatását ismerteti. A negyedik előadáson október 4-én 15-17 óráig, Diachiciov orvosszázados az élelmiszerek, takarmány, víz és állatok vegyi anyagokkal való mérgezés tüneteit ismerteti. Az ötödik előadáson, október 4-én 17-19 óráig Apostol orvosvezet a légvédelmi egészségügyi szolgálat szervezetét és működését ismerteti. A hatodik előadáson, október 5-én, 15-17 óráig dr. O. Pop és C. Runceanu, a szamosi királyi helytartóság légvédelmi szolgálatának vezetői az egyéni védekezés módjairól tartanak előadást. A hetedik előadáson, október 5-én 18-20 óráig Costescu almerőnk az egyetemleges védekezés módját sorolja fel. A nyolcadik előadáson, október 6-án 15-16 óráig Bucur ezredes a katonai tüzoltóság parancsnoka, a vegyifegyverek elleni védekezésről beszél. A kilencedik előadáson, október 6-án 16-17 óráig Enătescu százados és dr. Draghiciu rendőrigazgató a légvédelmi rendőri intézkedésekről és ellenőrzésekről tartanak előadást. A tizedik előadáson, október 7-én 15-18 óráig a tanfolyam résztvevői gázálarcot átkelnek egy gázkamrán. A tizenegyedik előadáson, október 7-én, 18-20 óráig Vlad Miron és Tricup Mircea repülőparancsnokok légi támadás veszélye címen tartanak értekezletet.

Párhuzamosan az elméleti előadásokkal, gyakorlati előadásokat is tartanak. Október 6-án 20 és 22 óra között az Iris és Dermata-gyárakban az elsőszámu riadócsoporthoz mutat be gyakorlatokat Enătescu kapitány vezetése alatt. Ugyancsak ebben az időben a második számu lámpaeloltó osztag Metes mérnök vezetése alatt mutat be gyakorlatot. Ugyanebben az időpontban az Iris- és Dermata-gyár, valamint a mentőegylet osztagai dr. Vlad, dr. Apostol, dr. Hossu és dr. Konrád Dániel vezetése alatt az egészségügyi osztag működését szemléltetik. Ugyanebben az időpontban fog gyakorlatot tartani a Dermata-gyárban a tüzoltóosztag, az Iris-gyárban Miron Vlad parancsnok vezetése alatt a menedékosztag és az Iris- és Dermata-negyedben dr. Draghiciu rendőrigazgató vezetése alatt a rendőrségi osztag fogja gyakorlatilag bemutatni a védekezés módozatait.

Dr. Szász Pál, az EMGE elnöke a földművelésügyi miniszterrel tárgyalt

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Dr. Szász Pál, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyület elnöke és dr. Bartha Ignác országgyűlési képviselő a napokban látogatást tettek N. Cornateanu földművelésügyi miniszternél. Dr. Szász Pál ismertette a magyar gazdátársadalomnak a céhtörvényjavaslattal kapcsolatos állás pontját. A megbeszélés során szöveg-re került a mezőgazdaság mozgósításáról szóló törvény is. Dr. Szász Pál az EMGE nevében bejelentette, hogy a magyar gazdák által lakott területeken a magyar gazdátársadalom szervezete készséggel vállalja a törvény végrehajtását.

Kolozsvár város polgárságának figyelmébe

Tekintettel arra, hogy Kolozsvárra is lengyel menekültek érkeztek, Kolozsvármegye prefektusa, Manole Enescu ezredes felkéri az összes lakosokat, hogy társadalmi helyzetüknek megfelelően lássák el a hontalanokat. Akik ellátást nyújtanak a lengyel menekültek részére, azoknak megfizetik az ellátás díját. Azok, akik menekülteket kívánnak panziószerű ellátásba fogadni, forduljanak Nicolae Ramboiu kolozsvári főszolgabíróhoz, a lengyel menekülteket támogató iroda főnökéhez, a vármegyei hivatalban. (Telefonszám: 13-38.)

Ideges-e Ön?

Idegesebb a mai ember, mint elődje? A modern élet rohanása, a technika és nagyarányú forgalom, az állandó zaj és gyors életritmus befolyásolják-e az idegrendszert? A kérdésre csak igennel felelhetünk, ha elgondoljuk, hogy például az ugynevezett „idegroppanás” ötven évvel ezelőtt még ismeretlen jelenség volt. Ma az emberek 80 százalékát ha megkérdezzük egészségi állapota felől, azt feleli, hogy hálá Istennek egészséges (ha nem beteg), de „borzasztóan ideges”. Aki nagyon elfoglalt, azonnal idegességre hivatkozik. Mi igaz ebből? S mi igaz abból, hogy a modern élet „idegessé tesz”?

Vonaton utazunk és egyáltalán nem zavar az, ha a szakadék szélén rohanunk a vonat. Vajon elődeink ugyan így tennének? Hétvégi pihenőre, a szabadba utazunk „idegeink rendbehozására” s motorbiciklin, autón, néha hajmeresztő gyorsasággal, sőt repülőgépen száguldozunk az üdülőhelyekre. Állandóan panaszkodunk az idegeinkre, még is moziba megyünk s idegfejtő filmeket nézünk s ezt szórakozásnak nevezzük. Nyáron pedig a wikendcsónakban elengedhetetlen kellékül magunkkal vesszük a patefont, hogy kifáradt idegeinket „pihentessük”.

Ha idegességről beszélünk, a legtöbb esetben helytelenül használjuk a kifejezést. Az idegek, jobban mondva idegszálak az egész testet behálózzák és természetesen éppen úgy megbetegedhetnek, mint bármely más szerv, az idegeknek ezen szervi megbetegedései a neuralgiák. De nem ezekről lesz itt szó. Két egymástól egészen független idegrendszer van: az ugynevezett hivatalos telegráfálózat, mely az érzékelhető benyomásokról (íz, szag) értesít és az értesülés nyomán agyunkban azonnal „ítélet” nyomán pedig megfelelő „parancs” keletkezik, amelyet a motorikus idegek vesznek át. (Körülbelül olyan ez mint amikor csengetésre az ajtóhoz megyünk.) Ez a rendszer tehát az értelemnek és akaratnak alárendeltje. Mellette azonban titkos u. n. egy szimpatikus idegrendszer is létezik, mely a szervek számtalan életműködését szabályozza. Ezeknek a munkájáról azonban jóformán semmit sem tudunk, egy szerűen nem veszünk tudomást róla. Mert például a test hőmérsékletét állandóan ugyanolyan hőfokon kell tartani, függetlenül a külső hőmérséklettől, ugyanígy állandósítani kell a test nedvességtartalmát; a máj és más szervek pedig arról gondoskodnak, hogy vérünk összetétele — akármint ettünk, vagy ittunk is, — állandó legyen. Ez egészen öntudatlan szabályozó működés, mely az alvás folyamata alatt is tart, akaratunk egyáltalán nem befolyásolja. Az egyetlen „valami”, ami a legnagyobb mértékben uralkodik rajta, az a „lélek”. Ha valaki elvörösödik (öröm, vagy szégyenérzet folytán) elszápad (ijedtség stb. nyomán), akkor mindig a szimpatikus idegrendszernek van szerepe, amely finom idegfunkcióival körülhálózva a legkisebb vérekecskét is és a lélek és test igazi összekötő kapcsa. Működését nem akadályozhatjuk meg, valaki akkor is elpirul, ha nem akarja.

Ha ez a két idegrendszer szembekerül egymással, az ember ideges lesz. Az akarat és a lélek két különböző tényező. Példa: sokszor valamit pontosan el akarunk végezni és a munka még sem megy; a szimpatikus idegrendszer valami külső ok (légköri zavarok stb.) befolyásolja, a diszsonancia idegességben jut kifejezésre. Más példa: a „lámpaláz” úgy keletkezik, hogy valaki tökéletesen akar valamit végrehozni, de egyáltalán nem biztos, hogy a test engedelmessé fog. Megint csak a szimpatikus idegrendszer uralma jut kifejezésre.

Vajon jobb, vagy rosszabb lett az emberiség idegrendszere az utóbbi száz év alatt? A kérdésre nehéz csak úgy egyszerűen felelni. A modern ember idegei kétségtelenül sokkal finomabbak és fogékonyabbak. Viszont sokkal gyengébbek is. Egy mai 8 éves gyermek össze sem hasonlítható ebben a tekintetben az elmúlt század hasonlókorú gyermekével. A mai gyermek nagy mértékben kiveszi a részét a felnőtt életéből: érzékei élesebbek. A XIX. század eleji átlagember a mai psychotechnikai vizsgálatok alatt aligha állná meg a helyét. Mi gyorsan reagálunk a mai élet ezernyi veszélyeire. Gondoljunk csak a közlekedésre, nem is kell légitámaszra gondolni. Másrészt azonban mint ha gyengült volna idegeink ellenállóképessége. Sokan vért sem bírnak látni, még egy csirkét sem bírnak megölni és sokan nem bírják elviselni a kórtérmelek levegőjét, mint szokatlan és ijesztő miliőt, kerülnek. És csodáljuk az orvosokat és az ápolókat, pedig ők talán korábban ugyanezen aggályokon mentek keresztül. Ilyen természetű dolgokban aztán a régi emberek sokkal ellentétesebbek voltak.

Gyakran hallani azt a föltevést, hogy a modern élet számtalan izgalma az oka az emberiség idegességének. A külső benyomások ugrásszerű váltakozásánál azonban sokkal árthatmasabb és sokkal nagyobb szerepe van az idegesség előidézésében az ellentétes eseteknek és pedig az egyhanguságnak. A monotónia sokkal inkább árthat, mint az élmények tarkasága. Unalmas társaság-

Gyufaskatulya vadászok

Egy-egy ritkaságszámba menő gyufásdoboz
ára 30 - 40.000 lej

Londonnak az idén nem volt szerencséje a kiállításokkal. Vagy öt-hatféle kiállítást is rendeztek, amelyeknek azonban a közbejött háború véget vetett. Sorra be kellett csuknia valamennyinek a kapuját, így a többiek között a nemzetközi gyufaskatulya kiállítást is. Furcsa egy kiállítás volt ez. A gyufaskatulya gyűjtés nem korunk újabb keletű szenvedélyei közül való, sőt körülbelül olyan hosszú múltra tekint vissza, mint a gyufaskatulya maga. Csak hogy ameddig a gyűjtők nem szervezték meg egyesületeiket, a világ nem sokat tudott a furcsa sportról, amelynek ma már sokezerényi híve van. Így például kinyomozták, hogy Anatole France, a franciák nagy írója „Szilveszter Bonard bűne” című regényében hűségese képet nyújt egy gyufaskatulyagyűjtő lelkiállapotáról és tevékenységéről. A könyv egyik hősnője: Madam Trepoff elmeséli, hogy férje elátogat a legrejtettebb városokba is, hogy valahol a szicíliai hegyek irtatlanában vagy más hasonló helyen egy-egy ritka skatulyát fedezzen fel. M. Trepoff kalandos utazásai 1859-ben történtek. Ebből következtetni lehet, hogy a gyufadoboz gyűjtésnek legalább 80 éves múltja van. A gyufa maga sem sokkal idősebb. Az angolok szerint az első használható gyufát 1827-ben Londonban találták fel és a kor romantikus szellemének megfelelően Lucifernek keresztelték el. Ezzel szemben az a valóság, hogy a foszforos gyufát 1836-ban Irinyi József magyar vegyész találta fel. Amerikában a gyufagyártást tökéletesítették, de az előállítás veszedelmessége továbbra is megmaradt. A ma használatos gyufát a legkülönbözőbb országok feltalálói fejlesztették ki.

Amiről a gyufaskatulyák
regélnek

Már most, ha arra gondolunk, hogy manapság a világ minden országának saját gyufagyártása van, könnyen elképzelhetjük, milyen gazdag gyártmányra bukkanhatunk a gyufaskatulyák vadászai. „Skatulya, skatulya” — gondolja a laikus s nem is igen érti meg a szenvedély titkait. A szakértők azonban fölülményesen nevetnek az emberiség többségének tudatlanságán.

— A gyufadoboz — úgy mondják — hűségese képet nyújt a népek művészetéről, történelméről, sőt még lelki alkataráról is. Ki tudja például okáért, hogy a japánok, a hinduk, kínaiak gyufaskatulyáik díszítését magas művészi fokra emelték?

A japánok gyufaskatulyáik címké-

jével szebbnél-szebb miniatűrök százait használják fel, közöttük egész sereg műalkotás van, amely költői témákat, tavaszi és téli tájakat, rügyező fákat, egzotikus virágokat, mindenekelőtt pedig szép leányokat örökít meg. Itt mind járt a gyufadoboz gazdasági háttere is megmutatkozik, amelyre persze ugyan csak nagy súlyt helyeznek a gyűjtők. A japánoknak módjukban van, hogy ilyen fényűzően állítsák ki gyufaskatulyáikat, mivel országukban a munkaerő elképzelhetetlenül olcsó. Ezenkívül Japán nem ismeri a gyufaadót. Így Ázsiában a gyufaskatulya a legnépszerűbb ingyenes reklámmá lett.

A világ legnagyobb gyűjteménye

Egész sereg gyűjtő csak a távolkeleti skatulyákra specializálta magát, de a többség nemzetközi alapon dolgozik. A világ legnagyobb gyufaskatulya gyűjteménye egy amerikai orvosnak: dr. Alfred Rotgesnek birtokában van, aki 50.000 gyufadoboz boldog tulajdonosa. Az angol gyufadoboz gyűjtők egyesületének elnöke egy idős vidéki hölgy, 35 ezer gyufadobozal büszkélkedhetik. A tudományos szempontból legkiválóbb gyűjteménnyel Mister Ferdinand Renier, Londonban élő francia nyelvűtanár rendelkezik. Ha ezeknek a gyűjteményeknek csillagászati számairól hallunk, nyugodtan kérdezzük meg, miképp lehetséges ezer és ezer gyufadoboz elhelyezése egy polgári lakásban?

De ha ezt kérdezzük, mindjárt ki is derül, hogy semmit sem értünk az egészhez. A doboz maga tudniillik nem is játszik szerepet, csak a dobozra ragasztott vignetta. Ezt a címkét éppen olyan gondosan leáztatják a dobozról, mint a bélyeggyűjtők a bélyeget a borítékról. Az anyagot azután földrajzi, történelmi, vagy tárgyi csoportosításban albumokba ragasztják.

Vadászat a gyufaskatulyák után

Hogyan szerzik meg kincsüket a gyűjtők? Oh kérem a vadász szenvedély különös és különböző utakat talál. Az igazi gyűjtő például állandó vendég a londoni pályaudvarokon, ahol végigkutatja a szemétkosarakat. Itt majdnem mindig érdekes zsákmányra lel. De lebontásra kerülő régi házakban is kutatnak. Ezenfelül mindannyian levezetésben állnak más gyűjtőkhöz hasonlóan külföldi kollegákkal. Amerikában körülbelül 50.000 gyűjtő működik. Az Egyesült Államokban a gyufadoboz gyűjtés már oly méretekben növekedett, hogy egész sereg szaküzlet kizárólag csak ócska gyufásdobozok árusításával

foglalkozik. Már saját szaklapjuk is van. Gazdag gyűjtők 30—40 ezer lejt is fizetnek egy-egy régi ritkaságért. Igen kérem, 30—40 ezer lejt egy-egy ócska gyufásdobozért.

A világ nagy eseményei hűségesen tükröződnek a gyufaskatulyákon. Négy egymásután következő angol uralkodó kormányzásának kiemelkedő mozzanatai érdekes szériát szolgáltatnak, melyből fölötté értékesek a VIII. Eduard megkoronázására készült, de a forgalomból kivont skatulyák.

Ismeretlen királyok...

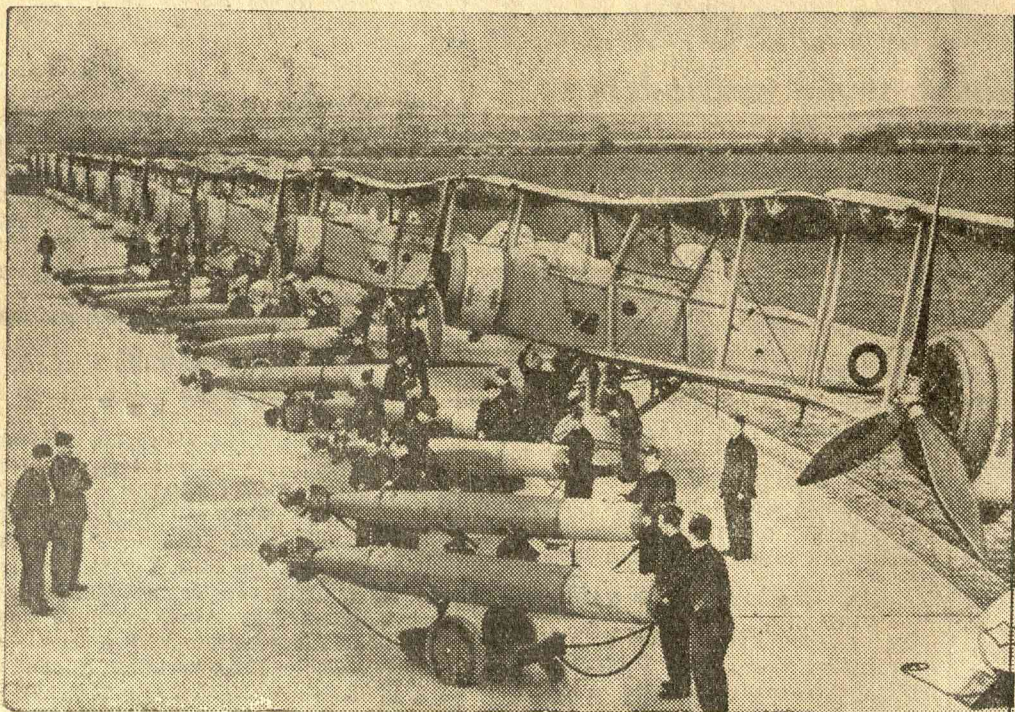
(RIO DE JANEIRO.) Brazília fővárosa néhány nap óta vendégül látja I. Jean királyt, a braziliai partoktól néhány száz kilométernyire fekvő X. sziget uralkodóját. Öfelsége ezelőtt ötven évvel még Janneiró egyszerű, de földi javakkal bőven ellátott polgára volt és Jean Terret néven ismerték. Egy napon azonban megcsömörlött a földi örömtől, megvette az éppen akkor eladásra került X. szigetet és oda költözött. A szigeten alig 2—3 halászcsohad lakott. Ezeknek tudomásul kellett venniük, hogy ők ezentúl Jean Terret alatt valói. Az új birtokok munkásokat hozott, utakat csináltatott, egy nagyobb házat építtetett és azt kinevezte a parlament épületének. Amikor pedig a sziget lakossága — a szomszédos szigetekből bevándoroltakkal — elérte a 200-at, Jean Terret ünnepléses keretek között megkoronáztatta magát és felvette az I. Jean király nevet. Az új király zavartalanul élt országában, ahol az óceánjáró gőzösek csak ritkán kötöttek ki. A közelmúltban azonban a sziget lakói fellázadtak, a „királyi várat” kifosztották és az uralkodó is csak nehezen tudott megmenekülni. Brazília husz főből álló rendőrséget küldött Jean Terret segítségére. Ezek levertek a lázadást és a szigetet megszállták. Hogy mi lesz I. Jean országrával, az egyelőre bizonytalan.

Súlyos bonyodalomba keveredett Garcia sziget uralkodója, Quintana öfelsége is. A sziget Argentina és Uruguay között fekszik. A viszály azért tört ki, mert öfelsége nem akarta megengedni, hogy két bárkából álló „hajóhadat” Argentina nyilvántartsa. Argentina felségjogainak biztosítására hat katonát küldött Garcia szigetére. Erre Uruguay ugyancsak „mozgósított” néhány embert, a két köztársaság katonái összeütköztek és a „csatában” három argentin katona meghalt. Most már a diplomatakták vették kezükbe az ügyet és Quintana szivszorongva várja, hogy a nagyhatalmak mit döntenek szigete sorsáról és az ő királyi méltóságáról.

Howland sziget uralkodója: I. Sebastiana öfelsége, aki a legközelebbi szárazföldtől 4000 kilométernyire a Csendes óceánban fekvő sziget teljhatalmu ura és királya, a hatalmas Egyesült Államokkal került háborús összeütközésbe. A sziget lakói öfelsége bölcs és gondos uralkodása alatt szorgalmasan halászták a rózsaszínű korallakat, amelyek Howland közelében nagy bőségben találhatók. A sziget exportmértéke igen kedvező volt, mert Sebastiana nagy üzleti érzékkel bírt. A szigeten emberemlékezet óta az Egyesült Államok csillagos lobogója lengett, hirdette, hogy a terület az Unióhoz tartozik. I. Sebastiana egyszerre csak gondolt nagyot és merészet, az Unió zászlóját levette és a saját zászlóját vonatta fel az árbóca. Mihelyt az Unió ezt megtudta, Hawaiból husz katonát rendelt ki, hogy megfenyítse a királyt. Sebastiana erre meghatalmazott miniszterét küldötte Hawaiba, hogy védje meg az ő igazát. A békétárgyalások még folynak.

Békésebb természetű Tabar királya, Petterson Frigyes. A dinasztia atyja. Károly alapította, aki mint hajótörött került az elhagyott szigetre. Itt az egyszerű tengerész annyira megkedvelte magát a benszülöttekkel, hogy azok elismerték őt főnöküknek. De a tengerésznek ez kevés volt. Az ausztráliai Commonwealth, az állami szövetség beleegyezésével királlyá koronáztatta magát és az angol birodalom a sziget függetlenségét elismerte. Amikor a közelmúltban I. Károly elhunyt, trónját fia örökölte, aki eddig Svédországban, Stockholmában orvostanhallgató volt. Mihelyt elfoglalta a trónt, lépéseket tett, hogy a birodalmát Svédország védnöksége alá helyezze.

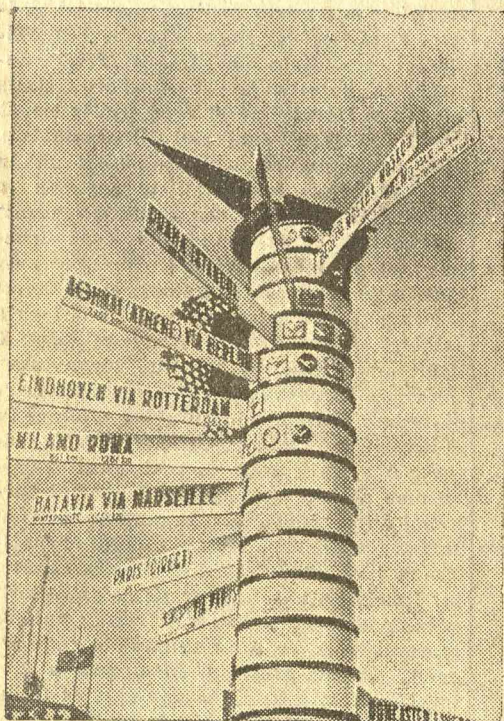
(Ince Andor.)

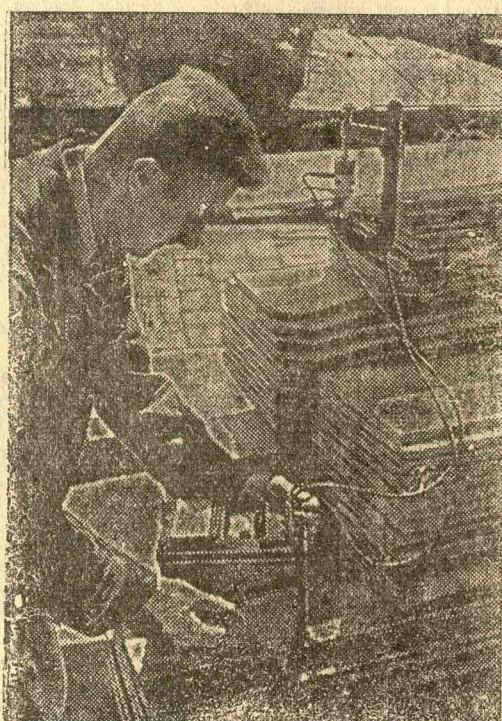
AZ ANGOL LÉGIHADERŐ 15 BOMBAVETŐJÉT MUTATJUK BE abban a pillanatban, amikor a légitorpedó-lövegeket felveszik. Ezekkel a lövedékekkel borzalmas pusztításokat tudnak okozni.

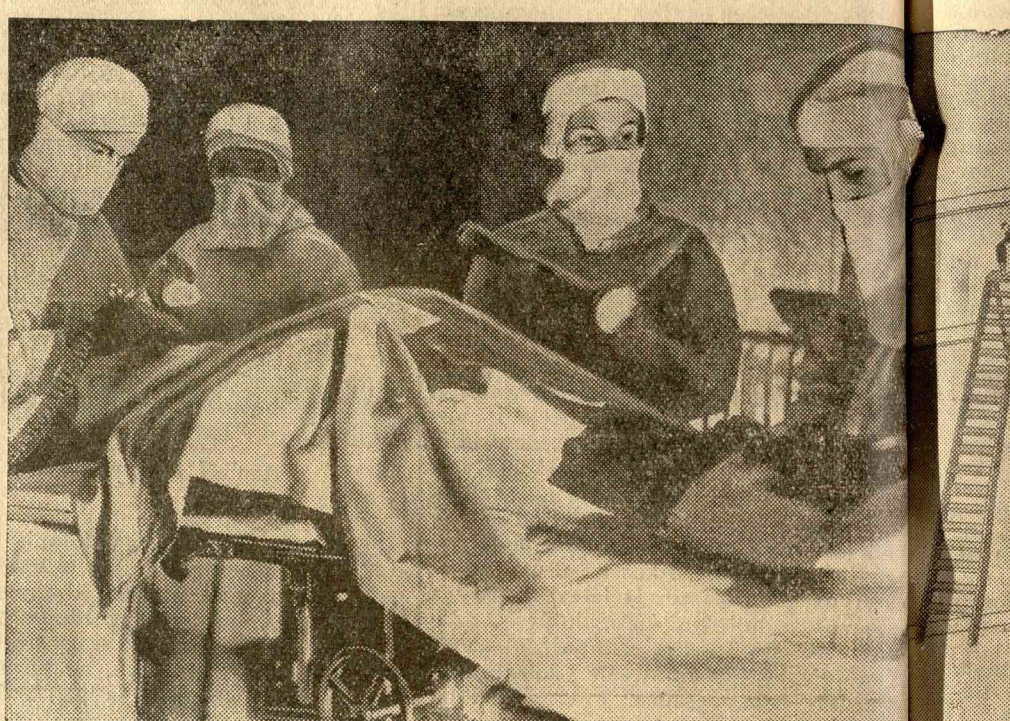
ANGOL LÉGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK. Egy bokrok által eltakart légvédelmi ágyút mutatunk be olvasóinknak.

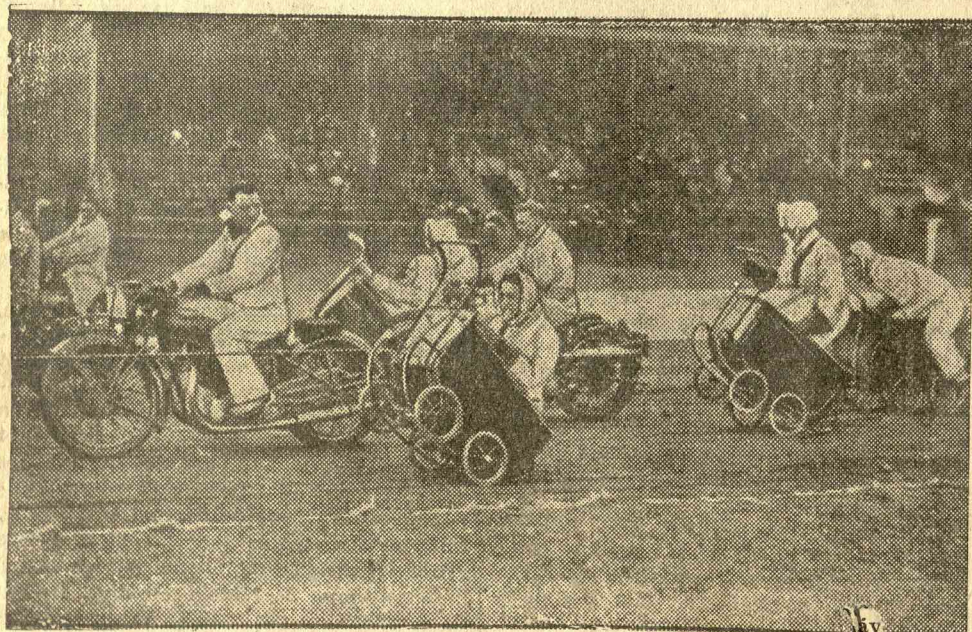
AHOL A TÁVOLSÁGOK SEMMIT AZ ASZTALOS, AKI VILLAMOS-SEM SZÁMITANAK. Az amszterdami repülőtérén állították fel a képünkön látható utjelzőt, amely mutatja a különböző repülőállomások irányát. A távolságok itt valóban nem számítanak, mert például az Amszterdam-Batávia-i utvonat „csak” 15.000 kilométer hosszú.

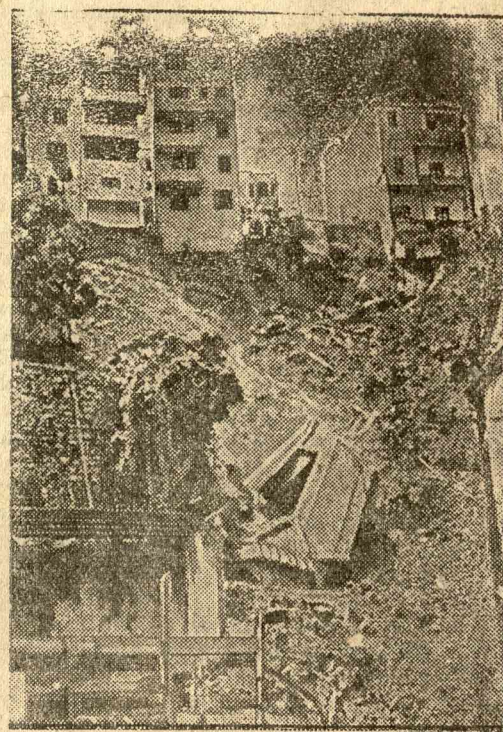
BERENDEZÉSÜ KÉSÉVEL MEGMÉRI A FA NEDVESSÉGÉT. Az asztalosoknak mindig nagy gondot okozott az, hogy a fa, amellyel dolgoznak, milyen nedvességi állapotban van. A Siemens és Halske művek most olyan kést készítettek, amely feldolgozáskor mutatja a faanyag nedvességi tartalmát is.

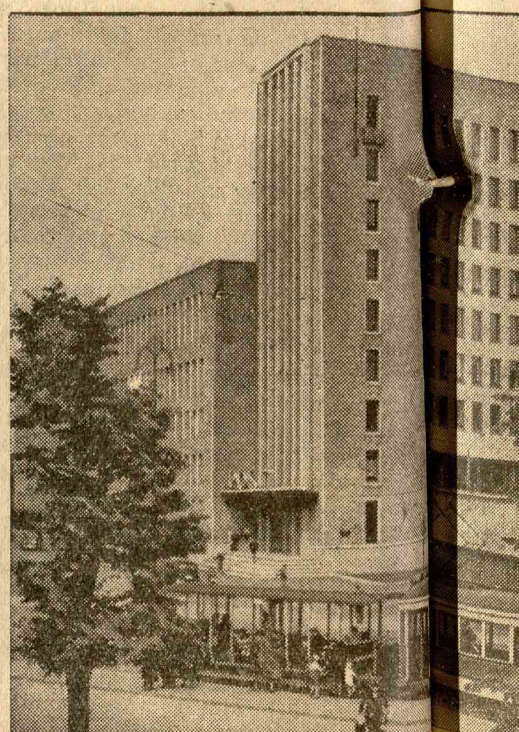
OPERÁCIÓ KÉZILÁMPÁK MELLETT. Egy lancashirei kórházban, miután a városi villamosművek felmondták a szolgálatot, kézilámpák mellett operáltak meg egy 14 éves gyermeket. Az operáció sikertelen volt.

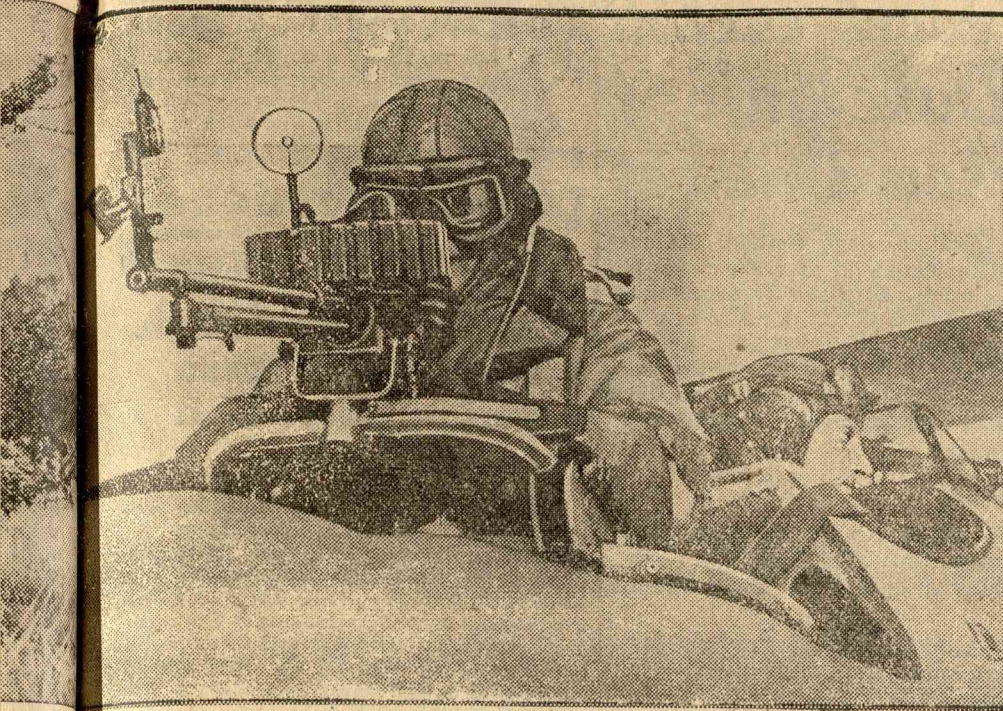
ÉRDEKES VERSENY. Amerikában érdekes verseny folyt le, ahol a gyermekkoszokban felnőttek ültek és a hozzájuk kötözött bébi-koszikat motorkerékpárok vitték.

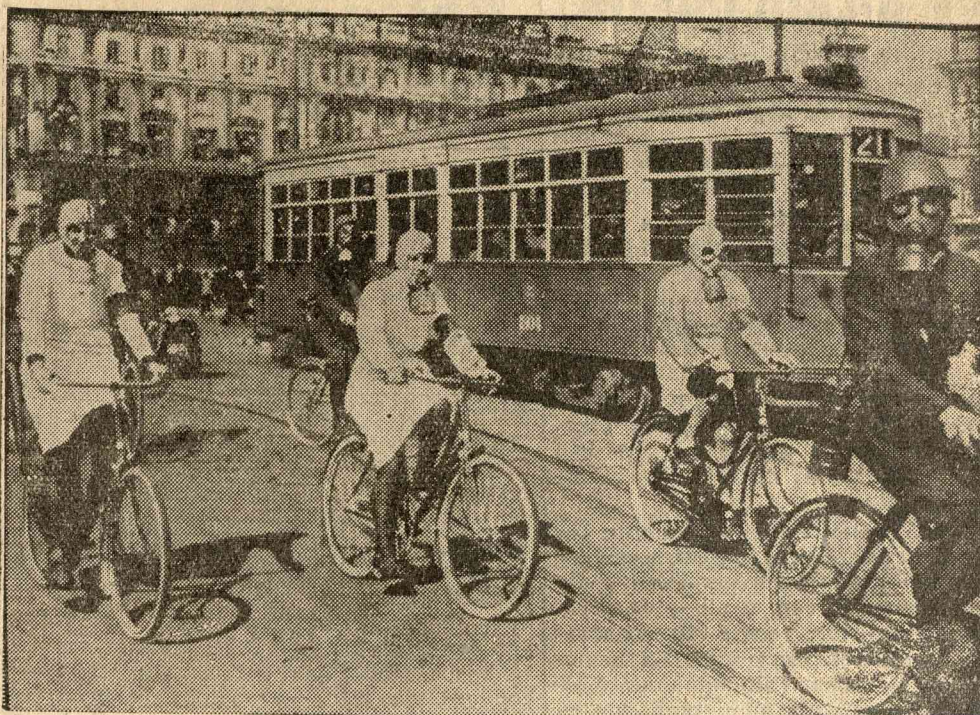
KATASZTRÓFÁLIS HÁZÖSSZE-OMLÁS. Rio de Janeioban a nagy esőzések következtében egy egész háztömb összedőlt. A szerencsétlenségnek husz halálos áldozata van. Képünk az összeomlott háztömböt mutatja be.

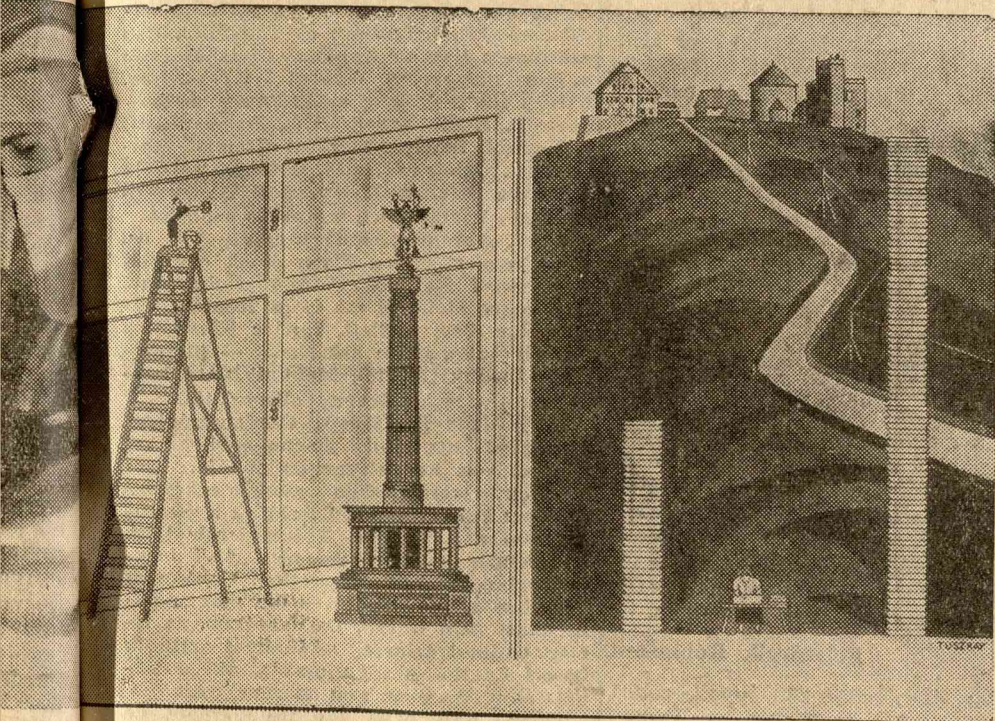
HELSINKI MEGRENDEZI AZ ÉPÍTÉST. A városi tanács közölte, hogy az olimpia miatt a városban építkezni kell, ezért az építkezések megkezdődtek.

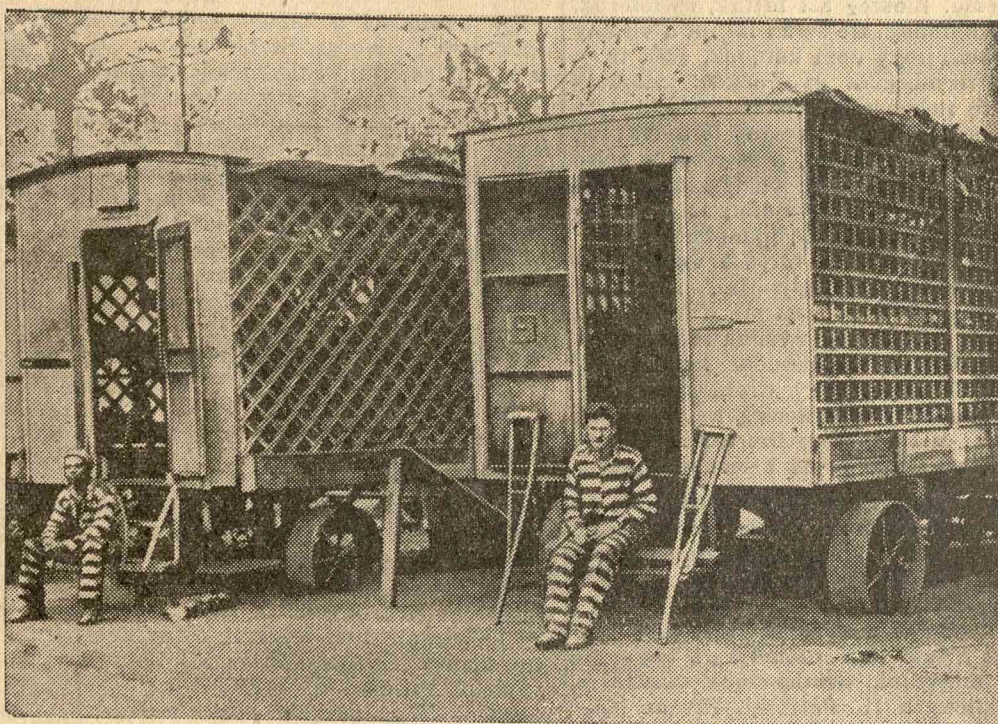
GÉPFEGYVER-ÁLLÁS A HADIREPÜLŐGÉPEN.

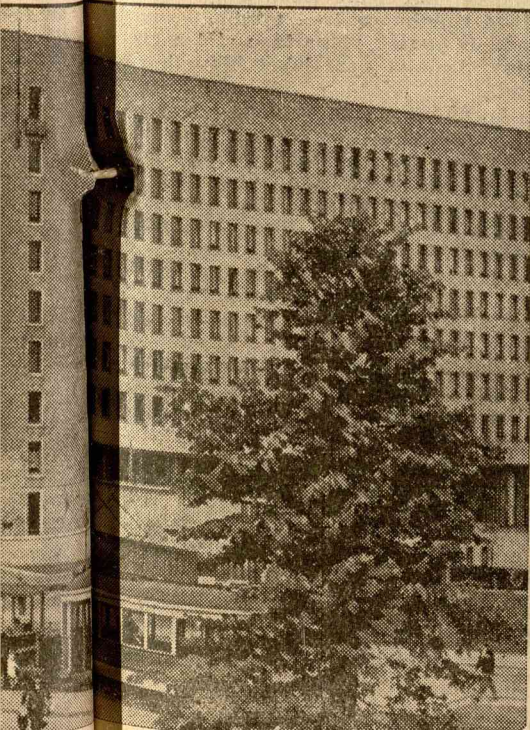
A LÉGVÉDELEM JEGYÉBEN. Gázálarcos ápolónők cirkálnak Páris utcáin a „támadás” alatt.

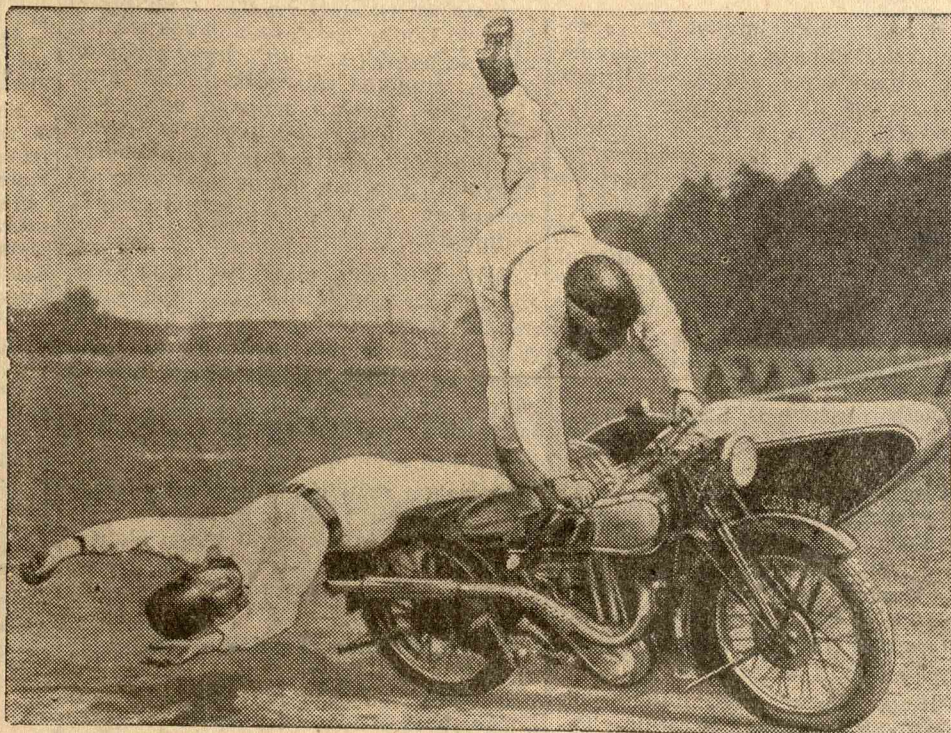
AMIT EGY HÁZIASSZONY ELVÉGEZ. Ha mindazt a tányért, amelyet egy háziasszony negyven év alatt megtisztít, egymásra raknák, akkor magasabb lenne, mint a Schneekoppe orma és ha mindazt az ablak-szemét egymás mellé raknák, amit lemosott, 3600 négyzetmétert tenne ki.

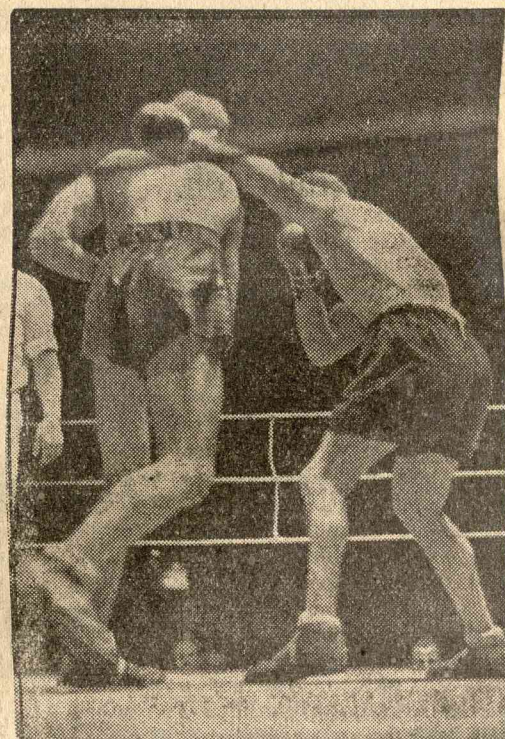
AMIT MÁR ELTÖRÖLTEK. Egészen a legutóbbi időig a képünkön látható ketrecekben szállították a foglyokat mezőgazdasági és ipari munkára Amerikában. A legutóbbi igazságügyi rendelkezések folytán ezt a barbár szokást eltörölték.

EZI AZ ÁSZT. A finn kormány hívta az olimpiát 1940-ben meg akarja rendezni az évi tovább folytatja.

ARTISTÁK A MOTORKERÉKPÁRON. Két angol artista mutatta be a képünkön látható egyensúly-mutatványt a teljes sebességgel robogó motorkerékpáron.

IZGALMAS BOXMÉRKÖZÉS HAMBURGban. Wogt. német közép-súlyu bajnok heves küzdelem után technikai kiütéssel győz Droog holland bajnok ellen.

Egy király játszik...

Néhány hét előtt, egyszóval régen, nagyon régen, békében — mert lassan meg kell tanulni, hogy új időszámítás kezdődött a világ számára —, egy délután Bledbe értem. Az uton mindenféle jugoszláv csendőrök igazoltattak.

Utközben megtudtam, hogy a király, Jugoszlávia gyermekkirálya, ideérkezett a tó partján lakik egy nyaralóházban. Ezért őrzik csendőrök az utakat. Ezért a nagy ünnepélyesség, zászlók, előkelő gépkocsik a fürdőhelyen. A tó partján, elkülönített öbölben, napozik és fürdik a fiatal király, aki e napokban mult tizenhatéves. Néha átkocszik a telepen, máskülönben ritkán látják, anyjával és nevelőivel él a királyi nyaralóban.

Estefelét utolért és egy nyaralóház kapujába kergetett az a mérges, nyári zivatar, amely ott, a hegyek között, csak ugyan elemében van: a vihar vad erővel ütötte a tavat, a nagy fák hajladoztak, az emberek csuromvízesen menekültek a házakba. Pillanatok alatt elsötétedett a táj. Így állongtunk, idegen emberek, kiket összeretelt az eső, egy idegen ház kapujában, cigarettázva, bőrig ázva.

Egyszerre egyenruhás csapat tört be a házba. Először azt hittük, csendőrök, vagy katonák. De aztán láttuk a villanyfényben, hogy nem katonák, csak tizen négy-tizenöt éves gyermekek. Zöldes-szürke formaruhát viseltek, térdnadrágot, csapzottan és harsány lármával foglalták el a nyaralót, a folyosót, a belső szoba zugai-zsongani kezdett idegen beszédjük jövedvű zivajától, az egyenruha kabátját ledobták, félmeztelen felsőtesttel tolongtak a folyosó vízvezetékcsapja előtt, lógó hajzattal, kamaszos üvöltésekkel s az eső táj, a borús ház megtelt az ifjuság vadóc illatával és kiméletlen erős önzésnek lármájával. Lehettek tizen, vagy tizenketten. Ott-hon voltak, most érkeztek haza, a nyaralóba, melyet, szemközt a királyi villával, az udvartartás bérelt számukra.

Ezek a fiúk a király tanuló társai és játszótársai voltak: szerb, horvát, szlovén gyermekek, kiválogatva minden társadalmi osztályból, egyformán nyurga, jónövésű, jótörkű, egészséges farkaskölykök, akik elkísérték királyi pajtasukat a szlovén fürdőhelyre s naphosszat labdázni, teniszezni, uszni és futbalozni II. Péterrel. Ezt az ifjuságot az udvartartás minden nyáron vendégül látja Bledben, vagy Dalmáciában, a király nyaralásának idejére. A fiúk hajnaltól estig a kastélyban ödöngenek s a királlyal töltik minden szabad idejüket.

Természetesen büszkék voltak és jókedvűek. Jugoszlávia demokratikus királyság, de egy kamaszfiú számára még sincsen nagyobb büszkeség, mint a kivételezettség öntudata, az érzés, hogy bizalmasa egy állam koronás fejének s elfogulatlanul és szabadon társaloghat azzal a kivételes személlyel, kinek kegyét, vagy barátságos indulatát felnőttek is lesik. A fiúk büszkék voltak s bennünket, esőverte alkalmatlan idegeneket, pillantásra sem méltattak. Ez a kamaszos büszkeség nagyon tetszett a bőrig ázott társaságnak. Aztán leültek a fiúk a belső szobában a terített asztal mellé s óriási köcsög aludttejeket kezdtek kanalazni. Az eső is elállt. Lassan kacsáztunk a sárban hazafelé.

De a képet, ezt a kedves, vad bandát, a király játszótársait megőriztem emlékebe. Királyokat régebben nem így neveltek. A dauphin mindig bánatos fiúcska volt, akit szétlőlt is övnek s a születési arisztokrácia finnyásan összeválogatott sarjai dicsekedhetnek csak azzal, hogy ismerték, szórakoztatták, vagy együtt szolgáltak vele. Ez a gyermekkirály, aki verőfényes nyarakat játszik át országa különböző tartományaiiban polgári és paraszt-gyermekekkel, e játékok és együttlételek során valószínűleg meg tud valami igazat és valóságosat népe és hazája hajlamairól, gondjairól és reményeiről. Ez az ifjuság, mely együtt nő fel a királlyal, önkéntelenül is felkészült egy szerepre, mely valamikor munkatársai és vezetői

Kétszázharminc évvel ezelőtt mentette meg Duke-hajó kapitánya Robinson Crusoe

Amerikába szakadt magyar újságíró írja az alábbi érdekes sorokat:

(SAN-FRANCISCO.) A mult héten egy szivargyáros vendége voltam, ahol az egybegyűlt társaság előtt a háziasszony a legkülönfélébb ingyen falatokkal kedveskedett.

Maga az ebéd nem volt annyira érdekes, hogy megérné az irás fáradságát, de a harmadik, vagy negyedik fogás mellett nem lehet szó nélkül elmenni. Teknőc leves volt, — ami egy-magában nem oly nagy ritkaság az ilyen tengermenti városokban, mint San-Francisco — de a leves kanalazása közben a háziak nem mulasztották el a kedvező alkalmat s közölték velünk, hogy ezek a teknőcök nem holmi közönséges jött-ment lények, hanem egyenesen Robinson Crusoe szigetéről származnak.

Robinson élő valóság volt

Igy terelődött a beszéd gyermekkorunk egyik legcsodáltabb hőisére, az öreg Robinsonra, akit abból az alkalmából, hogy most lesz menekülésének kétszázharmincéves jubileuma — le szeretnék egy kicsit leplezni. Mert Robinson nem költött személy, hanem valóságos élő és szenvedő ember volt. Tényleg végigszenvetve a hajótöröttek keserves életét. Igaz, hogy nem 28 évig élt a Csendes óceán lakatlan szigetén, hanem csak négy évig, de ismerjük el, hogy ennyi is elég a dicsőségből. Különösen nem szabad ezt a négy esztendő lenézni, mert szegény Robinson, magára hagyatottan várta ez alatt az idő alatt a halált, vagy az életet jelentő hajót.

De hát menjünk szépen sorjában. Először is Robinson Crusoe igazi neve: Selkirk Ádám volt. Largoban született, a skóciai Fifeshire-ben. Ebben a kis városban ma is élnek Selkirkek. Defoe, amikor megírta a Selkirk Ádám keserves kalandjait, nem végzett környezet tanulmányt. Őt nem érdekelte Robinsonjának előző élete. S valljuk be őszintén, — az utókor sem. Selkirk Ádám, a skót matrözlegény eltűnt az emlékezés örök életet adó búvköréből s helyét elfoglalta a szelid és találékony Robinson Crusoe, gyermekkorunk irigyelt hőse.

Négy év egy lakatlan szigeten

Már többen szorgalmasan utánajártak az igazi Robinson viselt dolgainak. Selkirk Ádám élete szintén kalandos volt, de ha ezt az élettörténetet írja meg Defoe, akkor a gondos mamák ügyeltek volna arra, hogy a könyv ne kerüljön a csemétéik kezébe. Mert az első adat, amit az igazi Robinsonról fellejtettek, — születésén kívül — az volt, hogy egy falujabeli skót lánnyal Londonba jött s akit minden szépsége ellenére, faképnél hagyott. Nemsokára megnősült, de feleségétől is megszökött. Minden jel arra mutat, hogy nem volt gáncsnélküli lovag.

Ez azonban még nem bizonyít semmit, mintha hősnünk tényleg elvetemedt lélek lett volna.

Nem volt se jobb, se rosszabb, mint azok a tengerészek, akik az ő idejében Anglia kikötővárosaiban munkát kerestek. Ugy látszik szokimondó s amellet egy kicsit nyakas is volt. Valószínű, hogy emiatt gyűlt meg a baja a gyöngébb nemmel s végül 1704-ben — a kapitányával is.

A „Cinque Ports” nevű hajón szolgált, amelynek kapitánya Stradling Tamás volt. Régi tengerész-elbeszélések alapján Robinson híres történetének az

volt a kezdete, hogy Selkirk összevesszett a kapitányával az embertelen bánásmód miatt. A „Juan de Fernandez” szigetek mellett jártak, amikor ez a történelmi összecsapás történt. Selkirk kijelentette, hogy nem bánja, ha rögtön partra teszik is, de nem hajlandó ilyen bánásmód mellett tovább szolgálni.

— Inkább élek egy lakatlan szigeten — mondta, — semmint ilyen vadállat mellett.

— Jól meggondoltad, amit mondtál? — förmedt rá a kapitány.

— Nem is egyszer — felelt vissza a jövőbeli Robinson.

S itt kezdődik az a számkivetés, mely később — igaz, hogy álnév alatt — de halhatatlanságot biztosított Selkirk Ádámnak s írójának: Defoe-nak.

Selkirk Ádám négy keserves esztendőt töltött ezen a lakatlan szigeten. Társ nélkül, egyedül. Mert a szelid, szolgálatkész Péntek nem volt sehol sem. Innen a legközelebbi hely, ahol benszülöttek laktak, legalább ezer kilométernyi távolságra feküdt. Teljesen kizárt dolog, hogy az indiánok erre a vadban nélkülöző szigetre apró csónakjaikkal kirándultak volna — még akkor is, ha a távolság ebben nem akadályozza őket.

Igy bizony Selkirk kemény és elszánt négy esztendőt töltött a legtokéletesebb magányban. Leleményessége nem hagyta cserben és e tekintetben méltó volt ahhoz a képzelő, regényes alakhoz, amelyet róla mintáztak — a fiatalság építésére. Nagyon kezdetleges de független életet biztosított magának, amiért a mai civilizált világban, azt hiszem sokan meg is irigyelnék. Ama kecskék utódainak köszönhetné életét, amelyeket a sziget felfedezője, Fernandez, 1563-ban a szigeten elbocsátott. Ezek a szelid állatok az idő későbbi folyamán elvadultak s utódaik még ma is ott legelnek a sziget sziklás részein.

Felfedezik Robinsont

Az igazi Robinsont 230 évvel ezelőtt mentette meg Woodes Rogers, a „Duke” nevű hajó kapitánya. A „Duke” kormányosa, aki azzal a csónakkal ment a partra, amely Robinsonunkat visszahozta az emberi társadalomba, száználmas képet rajzolt Selkirkről.

„Ugyszólván nem volt a szerencsétlen semmi ruházat — írja a szemtanú Edward Cooke. — A hajónlevőknek halvány sejtelmük sem volt, hogy a parton milyen tragédia játszódik le. Mi attól tartottunk, hogy a szigeten spanyolok lebzselnek, akikkel könnyen meggyűlhet a bajunk. Ehelyett egy kecskebőrbe bugyolált, szegény skótot találtunk, aki örömdében konyháján megvendéglé bennünket.

Selkirk Ádám, alias Robinson Crusoe ünnepi ebédjét — amellyel megmentőt fogadta — pontosan ismerjük. A felszolgált ételek között ritka jóízű rákok és teknőc-hus szerepelt. Ezek a rákok, tengeri teknőcök finom husuk miatt nagy közkedveltségnek örvendek ma a jómódu amerikaiaknál.

Robinson szigete ma már nem lakatlan. Néhány száz halász él rajta s szállítja a rákot és teknőcöt, innen Valparaisoba, ahonnan méregdrágán továbbítják repülőgépen a milliomosok asztalára.

Ilyen alkalommal találkoztam én is Robinson emlékével, aki egyébként mint Selkirk Ádám halt meg, 47 éves korában. Kalandos vére ismét tengerre vitte. Hajótörést szenvedett s a tengerbe fulladt.

uralkodás lesz és együttműködés egy néppel, melyet ismer. Új módszer ez, új stílus; azt hiszem, nem fogja megbánni Jugoszlávia. (M. S.)

Betegsegélyzői-bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány, turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekben is állandóan kaphatók a

Str. Regele Ferdinand 59.

Dohánytőzsdében

(Régi betegsegélyzővel szemben.)

Erdélyi színészek és színésznők sorsa Budapesten és a nagyvilágban

(BUDAPEST.) Erdélyi színészekben igen nagy kereslet van az új szezonban. A Bucsiniszky-kávéház tervszán tanyázik, híres-neves kollegák társaságában a közkedvelt Tompa Pufi, aki a Fővárosi Operettszínházhoz szerződött. Ugyanennek a kávéházi színészsztárnak főhelyét Földényi László foglalja el, aki szintén nagy szívvívó lett. Ihász Aladár, a volt népszerű kolozsvári komikus, színgazgatóvá lépett elő, míg leányát, a „kis” Ihász Klárit — mint megirtuk — Delly Ferenc az ismert operettbonviván vette feleségül.

Hoykó Ferenc, akire még bizonyára szintén sokan emlékeznek, a Belvárosi Színház rendes tagja — és jelenleg nagyon-nagyon bánatosan és komplikáltan szerelmes. Kaszab Annának új lakása van a most megnyitott Madách Imre-körúton, ő legutóbb a szegedi szabadtéri színpadon játszott. Nyerges Ferenc és Balázs Samu a Nemzeti Színház elég jól fizetett epizódistái. Misoga László rendező lett a Komédia Színháznál, ugyanott játszik a felesége, Barna Anci, a kedves szubrett.

Táray Ferenc előkelő rangot tölt be. Most rendezi éppen Ibsen egyik darabját a Nemzeti Színház Kamaraszínházában. Takarékos életet él ma is és szép kis villája van Pest mellett. Ignác Rózsa, a székely származású színész, — hír szerint — válik férjétől, Makkai János képviselőtől, a zsidótörvény előadójától.

Ihász Aladár fia táncos Barna Sári, az erdélyiek volt kedvelt primadonnája.

Nincs szerződésben csodálatosképpen még ma sem Mihályfi László, ez a zseniális színész. Amióta Kolozsvárról eljött, ugyszólván alig volt színpadon. Az ő megtorpanása teljesen érthetetlen. Ugyancsak nem bírt elhelyezkedni és ma már vállalása miatt nem is tud, Darvas Ernő, az ismert drámai színész. Időnként feltűnik itt-ott Laczkó Aranka alakja, aki a fiánál lakik, de nem igen szerepel már.

Tompa Béla néha kap filmszerepet, de nehezen él ő is. A fia valamelyik vidéki társulatnál színész. Tolnay Andor, állítólagos és megeáfolt zsidószármazása ellenére, színgazgató maradt az idén is. László Bandi a világot járja egy kisebb truppal, hol színházakban, hol mozikban, vagy kávéházakban énekel.

Általában meg lehet állapítani, hogy aki eljött Kolozsvárról — mintha ezzel együtt ki is húzták volna lába alól a biztos talajt. Erdélyt nem lehet büntetlenül elhagyni.

Nem beszélünk néhány kivételes szerencséről, sikerről, vagy az egészen nagy talentumokról. Dajka Margit, a volt rikancslány, ma remek bundákban jár és egyes volt kollegái szerint, kissé már túl magasán hordja az orrát. Zilahy Irén most járta meg férje, dr. Benedek László, a kolozsvári származású ideggyógyászprofesszor oldalán, az Oceánt, az Egyesült Államokat. Komár Julia változatlan boldogságban él Páger Antallal és most is nagy sikereik vannak. Az aradi, illetve marosmegyei Tökés Anna szintén boldogan él orvos-férjével.

De ezek már régi karrieriek. Újak alig akadnak. Sok küzdelem, csalódás keserűtől el legfőbbjüket és bizony, intim társaságban visszasírják a kedves kolozsvári kis-korcsmákat s a színház előtti szép séta-teret, a fellelvári oldallal.

— A gyorsvonat lezuhant a nyolc méter magas töltésről. A londoni Reuter iroda jelentése szerint a Kualalampur-szingapuri gyorsvonat Szingapurtól 150 mérföldnyire északra kisiklott és lezuhant a nyolc méter magas töltésről. A mozdonyvezető meghalt és kereken 300 utas megsebesült. Valószínűnek tartják, hogy a szerencsétlenséget szárdékos rongálás okozta.

—o—